

Studieprogramma

van het

Vrij-Katholiek Instituut voor Educatie

Februari 2023

Versie 12

Inhoud

1	Inleiding: lees eerst de Studiegids	3
2	De internationale studie en de LCIS-papers	3
3	Basis literatuur	3
4	Module “Introductie tot de Opleiding van de VKK”	5
5	Module “Introductie tot innerlijke wegen, basisbegrippen”	6
6	Module “Godsdienstwetenschap”	7
7	Module “Godsdienstfilosofie”	11
8	Module “Christendom: De Bijbel, met interpretaties“	12
9	Module “Christendom: andere bronnen, met interpretaties“	17
10	Module “Christendom: geschiedenis“	18
11	Module “Christendom: theologie“	20
12	Module “Gnosis en Hermetica”	21
13	Module “Esoterische filosofie”	23
14	Module “Esoterie in de Bijbel”	25
15	Module “VKK: leer“	26
16	Module “VKK: geschiedenis en organisatiestructuur“	31
17	Module “VKK: “Beeldtaal en symboliek”	32
18	Module "Psychologie"	33
19	Module “Parapsychologie”	35
20	Module “Ontwikkelingspsychologie”	37
21	Module “Mystiek”	40
22	Module “Mysteriën en symboliek”	41
23	Module “Chakra’s en Kundalini, ook in het Christendom”	42
24	Module “Het kerkelijk jaar als inwijdingsweg”	43
25	Module “Onze innerlijke weg, de voorwaarden tot inwijding”	44
26	Module “Liturgie, VK benaderingen van de H. Mis”	45
27	Module “De wijdingen”	48
28	Module “Esoterische genezing”	48
29	Training “Argumentatie“	49
30	Training “Innerlijke wegen, vormen van spiritualiteit“	49
31	Training "Gemeenschapsvorming"	51
32	Training “Pastoraal werk”	51
33	Training “Pastorale gespreksvoering”	52
34	Training “Liturgisch handelen, achtergronden, intenties“	52
35	Training “Dooop, huwelijk en uitvaart“	53
36	Training “Muziekkennis“	53
37	Training “Studiehulpen“	53
38	Training "Overweging en presentatie"	53
39	Training “Stemvorming, zang“	54

1 Inleiding: lees eerst de Studiegids

Dit Studieprogramma bevat een uitwerking van de modules en trainingen die worden genoemd in de [Studiegids](#).

De Studiegids beschrijft de algemene opzet van de Opleiding van de Vrij-Katholieke Kerk in Nederland en geeft een beschrijving van de activiteiten tijdens een studieweekend. Daarnaast worden in het kort de namen genoemd van modules en van andere onderwerpen waarvoor zelfstudie kan worden uitgevoerd. Hieronder worden deze onderwerpen verder beschreven. De beschrijvingen dienen om een indruk te geven van het onderwerp en van de studie die zelf kan worden gedaan. Tezamen met de studiebegeleider kunnen keuzes worden gemaakt.

De aangegeven literatuur bestaat uit kernliteratuur en uit aanraders voor verdere studie. De studiebegeleider kan hierin verder adviseren.

2 De internationale studie en de LCIS-papers

De VKK en de LCC (Liberal Catholic Church) kennen wereldwijd een internationale studie die via internet wordt gegeven. De Nederlandse opleiding maakt gebruik van het materiaal van de internationale cursus en voegt daar eigen elementen aan toe.

Onderdeel van de internationale cursus zijn de zogenaamde LCIS-papers (LCIS = Liberal Catholic Institute of Studies). Als van toepassing worden onderdelen van die papers genoemd bij de literatuurverwijzingen.

Verder zijn de studievragen van de internationale cursus ook opgenomen in dit studieprogramma, per module.

De LCIS-papers zijn ook online beschikbaar. Zie daarvoor de interne webpagina van de Opleiding.

De VKK verzorgt ook een aparte onlinecursus waarin de achtergronden van de VKK worden behandeld. Zie <https://intern.vkk.nl/online/>

3 Basis literatuur

De volgende literatuur wordt in meerdere modules gebruikt. Zij behoort tot de basis literatuur van de VKK.

Broek, R. van den	Gnosis in de Oudheid, Nag Hammadi in context, 529 p. Rozekruis-Pers, 2010	Dit boek bestaat uit twee delen. Deel een bevat een overzicht van de gnosis in de eerste eeuwen van onze jaartelling: definitie en bronnen, overzicht van teruggevonden geschriften, de polemieken van onder meer kerkvaders, een reconstructie van het wezen van de gnosis, achtergronden (onder meer platonisme, christendom en jodendom). Deel twee bevat vertalingen uit het koptisch van enkele gnostische geschriften uit de Nag Hammadi-bibliotheek (ontdekt in 11n Egypte), onder andere 'Het geheime boek van Johannes' en 'Eugnostos'. Het is voor het eerst dat deze geschriften vanuit de brontaal vertaald in het Nederlands uitgegeven worden. Aan de vertalingen gaat telkens een inleiding vooraf waarin tekstkritische en andere kwesties besproken worden. Verder een literatuuroverzicht en een overzicht van Nederlandse vertalingen van andere gnostische geschriften.
Campbell, J.C. en Bill Moyers	<i>Mythen en bewustzijn</i> , Uitg. De Haan 1990 ISBN 90 269 4180 3	De kracht van mythologische verbeelding. Joseph Campbell wordt gezien als de belangrijkste deskundige op het gebied van mythologie uit de moderne tijd. Dit boek (<i>The Power of Myth</i>) begeleidde de gelijknamige Teleac-cursus.
Fillmore, Charles	<i>Metaphysical Bible Dictionary</i> , Unity Books (Unity School of Christianity),	Verklaringen bij de eigennamen die in de Bijbel voorkomen. Meestal voortvloeiende uit de

	2000, ISBN 0871590670	Hebreeuwse of Griekse letterlijke betekenis van de naam. Vele woorden die voor ons alleen maar een geografische betekenis hebben of een persoon aanduiden, blijken bij nader inzien een esoterische betekenis te hebben, waardoor een verborgen betekenis van de bijbelverhalen duidelijk wordt.
Hodson, Geoffrey	<i>The hidden wisdom in the Holy Bible</i> , Vol. 1-3, Theos. Publ. House, Madras, plm. p, ISBN 0-8356-0443-8	Bevat een schat aan materiaal aan gelijkenissen, analogieën, metaforen en symbolen die alle religieuze teksten gebruiken om hogere waarheden te beschrijven.
Hodson, Geoffrey	<i>The Priestly Ideal</i> , St. Alban Press, 1971, 76p	De levenshouding van de priester.
Leadbeater, C.W.	De wetenschap der Sacramenten	Elke fase van de H. Mis helderziend bestudeerd en uitgelegd. Hert belangrijkste werk van de Vrij-Katholieke Kerk.
Leadbeater, C.W. / Sten von Krusenstierna	<i>The Sacraments</i> , uitg. St. Alban Press, London, 1993, 366 p. + verklarende woordenlijst + index.	Mgr. Von Krusenstierna heeft in 1993 dit standaardwerk ' The Science of Sacraments ' herschreven en daarmee aangepast aan de huidige tijd. Bisschop Leadbeater beschrijft de resultaten van zijn helderziende onderzoek naar de uitwerking van de H.Mis en de andere diensten van de kerk op de innerlijke gebieden. Het is het begin van de nieuwe opvatting over eredienst die kenmerkend is voor onze kerk.
Leadbeater, C. W.	<i>De verborgen zijde van de Christelijke Feestdagen</i> , Centraal Bureau Vrij-Katholieke Kerk, 1987, 183 p, ISBN 90-71958-01-9	Een uitvoerige beschrijving van het kerkelijk jaar, van Advent tot en met H. Drievuldigheid, en van de feestdagen gewijd aan Onze Lieve Vrouwe en aan de engelen en de heiligen. Hierbij komt indirect veel van Leadbeaters gedachten over essentiële delen van de leer van de VKK ter sprake. Inhoud, vrij weergegeven: Inleiding 1-3: kerkelijk jaar = hulpmiddel. Twee gedeelten: Advent - Pinksteren. Vier fasen of inwijdingen: Geboorte van de mens in de Witte Broederschap = Koninkrijk der Hemelen!! = niet de hemelwereld na de dood. ('Koninkrijk der Hemelen is in u /binnen u' is hiermee mee in tegenspraak!) Geboorte van het Christus beginsel: geest en ziel worden één. Doop met de H. Geest en met Vuur. Transfiguratie: de geest doet de ziel van gedaante veranderen; de ziel doet het lichaam van gedaante veranderen. Kruisiging + Opstanding Hemelvaart/ Pinksteren: maakt de mens bovenmenselijk Advent 5-9: leringen van de wereldgodsdiensden: veel overeenkomsten. Toch sprake van een nieuwe lering? Zie: Liefde/Wijsheid vs Wijsheid/Kennis. Christus vs Boeddha. Maitreya, aangeduid als Wereldleraar'' was Krisna (India) en Christus (Palestina). Kerstmis: geboorte van de 'Zonnegod'. Jezus beschreven als 'de grote discipel'. Over Jezus: geboren vChr. Apollonia van Tyana, de herboren Jezus bij het begin van onze jaartelling. Kerstmis: nederdaling van de 2e Persoon van de H.

		Drievuldigheid. 2° geboorte in de Witte Broederschap.
Leadbeater, C. W.	Christian Gnosis, Quest Books; Second Edition, 2011, 368 p., ISBN 0835608956 Vertaald: Een Christelijke Gnosis	Leadbeater quotes St. Augustine himself saying that what we now call Christianity emerged at the very beginning of humanity as the one true religion. To access its transformative force, Leadbeater returns to original teachings and decodes its story symbolically as a guide for direct knowledge (Gr: gnosis) of the Divine. “As Christ had the Godhead behind Him, so have we the same power, although not yet unfolded as fully,” he says. “Nevertheless, it is only a question of development, and that development is certain.” With the authority of a scientist and a mystic, he addresses such topics as the birth of Christ in the heart; God’s utter love; divine grace; angelic help; the true meaning of salvation; and reincarnation and the evolution of the soul.
Slavenburg J. en W.Glaudemans	Nag Hammadi geschriften, Ankh Hermes, Deventer, 20	Een integrale vertaling van alle teksten uit de Nag Hammadi Codices en de Berlijnse Codex
Stok, Pr. Prof. J.E. van der	De Hemelse Machten achter het kerkelijk jaar. Bewerkt door AG. Vreede, 4e druk 1998, blz. A4; uitgave en vormgeving, register en illustraties van R. Engelse € 150	Bewerkte lezingen van prof. van der Stok over de betekenis van de christelijke feestdagen afzonderlijk. Het gaat over de inwijdingscyclus van het kerkelijk jaar.
Wedgwood, James I.	The Collected Works of James I. Wedgwood, St. Alban Press, 2004, 275 pp.	Bevat: <ul style="list-style-type: none"> – The larger meaning of religion. – The presence of Christ in the Holy Communion. – Meditation for beginners. – The facts regarding the episcopal succession in the Liberal Catholic Church. – The Lambeth conference and the validity of archbishop Mathew’s orders. – The beginnings of the Liberal Catholic Church.
LCIS: GES	Statement of Principle & Summary of the Doctrine Beginselverklaring & Korte Samenvatting van de Leer	In kort bestek karakteristiek, wezen, doel, middelen en leer van de VKK, met verwijzingen naar de niet-materiële wereld, en de filosofische en occulte leringen die aan de VK-visie hebben bijgedragen. Ook praktisch kerkelijke aspecten komen aan de orde.

4 Module “Introductie tot de Opleiding van de VKK”

4.1 Beschrijving

- Typering VKK
- Profiel cursisten volgens aandachtsgebieden VKK
- Ontwikkelingsprincipes
- Eindtermen

4.2 Docent tot nu toe: +Gert Jan van der Steen, coördinator

4.3 Powerpoint presentatie, als hyperlink: [Overzicht Studie.ppt](#)

4.4 Handouts, als hyperlink: [Introductie werkvel.doc](#), [Themas.doc](#), [Inhoudsopgave LCIS papers.doc](#)

4.5 Opdrachten in groepsverband

Bespreek met elkaar de ingevulde werkvellen

4.6 Opdrachten vanuit de internationale cursus

In 400-600 words answer two of the following questions:

- "It is argued that the main purpose of the Christian Church as a whole, and of our branch of it in particular, is rather to receive and distribute spiritual power and grace than to tell people what they ought to believe and how they ought to live" (Bp. Pigott). Discuss this statement.
- What does the LCC mean to you? Why have you chosen to be a member of this church rather than than some other Catholic or Protestant church?
- Considering the comparative liberality of other churches, and in particular the changes in the Church of Rome, can the LCC justify its existence in the future?
- It has been said that "the LCC will never be a large church because it demands that its people think for themselves rather than accept a doctrine that is spoonfed". Discuss this.

4.7 Literatuur

LCIS: Bp. James Burton	A Faith of Your Own
LCIS: Bp. Eric S. Taylor	The Liberal Catholic Church - What is it?

5 Module "Introductie tot innerlijke wegen, basisbegrippen"

5.1 Beschrijving

Een algemene oriëntatie op de traditionele en andere bronnen van mystieke paden die openliggen voor ieder die Christus wil volgen op zijn/haar mystieke weg.

De intentie van deze module is een introductie tot die innerlijke wegen en een zorgvuldig omgaan met de gebruikte algemene terminologie.

Basisbegrippen zijn o.a.: Esoterie, occultisme, mystiek, theosofie, spiritisme, 'spiritualism (Eng)', metafysica, spirituele en psychische ervaringen. Bronnen van de christelijke traditie: Canon van de Bijbel, gnostieke, deuterocanonieke en apocriefe werken, Manicheïsme, Katharen, mystici, kabbala, Graalchristendom.

5.2 Docent(en) tot nu toe: pr. Ronald Engelse

5.3 Handouts, als hyperlink: [Basisbegrippen handout.doc](#)

5.3.1 werkvellen

5.4 Opdrachten in groepsverband

(In drietallen) teksten of boeken indelen volgens bovenstaande basisbegrippen

5.5 Aanraders voor verdere studie

Mgr. C.W. Leadbeater Niveau: hoog Alternatief: een moderner inleidend werk	Het innerlijk leven Uitg. Helmond BV, 1979, 424 p ISBN 90-252-6847-1	Klassiek werk geschreven door de bekende stichter van de Vrij-Katholieke Kerk. Het werk van de Christus en de Meesters van Wijsheid, de hogere gebieden, het Ego en zijn voertuigen, het leven na de dood, psychische vermogens, astraal werk, deva's, reïncarnatie, soorten karma.
H. van Dongen en H. Gerding Niveau: Hoog RvO	Het Voertuig van de ziel Uitg. Ankh-Hermes 1993, 245p ISBN 90-202-5593-	Over fijnstoffelijke materie, fijnstoffelijke lichamen, helderziendheid en andere paranormale vermogens, voortbestaan na de dood en alternatieve geneeswijzen, door de parapsychologen Van Dongen en Gerding. Prof. Hans Gerding is gastdocent van onze opleiding.
Daniel C. Matt Niveau:	De Kabbala, het hart van de Joodse Mystiek	De tien sefirot, elk uitgebreid besproken, Schepping, De letters van het alfabet, Meditatie en mystieke ervaring, de gevaren van hogere meditatie, openbaring en de Torah, leven in de stoffelijke wereld.

algemeen	Kosmos, Utrecht 2002, p ISBN 90-215-3692- Vertaling van <i>The essential Kabbalah</i> , Castle Books, 1997, 221p, ISBN 0-7858-0870- 1	De wijsheid van de Kabbala. Selectie van mystieke teksten, met aantekeningen. Zeer leesbaar boek
J.H. Laenen Niveau: algemeen	<i>Joodse Mystiek, een inleiding</i> , Kok/Lannoo, 1998, 302 p, ISBN 90- 242-9397-9	Een betrouwbare gidst, steunend op recent wetenschappelijk onderzoek. Joodse mystiek uit de Oudheid, verschillende vormen van kabbala en het chassidisme. Taalmystiek. Messiaanse bewegingen binnen het jodendom uit de zeventiende en achttiende eeuw.
J. Slavenburg, M. Messing, H. Stufkens Niveau: algemeen TVN	Gnosis, Christendom en innerlijke ervaring Ankh-Hermes 1994 ISBN 90-202-8064-	Alle boeken van Slavenburg zijn waardevol. B.v. ‘ <i>Gnosis de esoterische traditie van het oude weten</i> ’ en ‘ <i>Een sleutel tot gnosis</i> ’ (over Nag Hammadi). Als inleiding tot de gnosis en de invloed van de Nag Hammadi geschriften op het huidige christendom zijn deze werken en lezingen van belang.
Johannes van het Kruis, bloemlezing Niveau: algemeen	Het donker is mij licht genoeg, Ambo Baarn, ISBN 90-304-0608-9	Bloemlezing uit de werken van de grote mysticus Johannes van het Kruis.
W. James Niveau: algemeen	<i>De varianten van religieuze ervaring</i> , Servire, 1995, 360 p., ISBN 90-6325-467-9	Klassiek werk. Beschrijft vele vormen van religieuze ervaring, zoals bekering, heiligheid, mystiek. Als voorbeelden dienen citaten van o.a. Tolstoi, de heilige Theresia en Johannes van het Kruis.
	Het Jacobus Evangelie	Voorbeeld van een belangrijk apocrief evangelie. Veel van de verhalen over het leven van Maria komen uit dit evangelie, dat tot de derde eeuw even belangrijk was als de evangeliën die wel in de Bijbel zijn opgenomen.

6 Module “Godsdienstwetenschap”

6.1 Beschrijving

“Religie is de menselijke houding tot een sacrale (heilige) orde die in zich bergt al het zijnde - menselijk of ander zins - d.i. geloof in een kosmos, waarvan de betekenis zowel de mens omvat als transcendeert.”

(“Religion is the human attitude towards a sacred order that includes, within it all being - human or otherwise - i.e., belief in a cosmos, the meaning of which both includes and transcends man.”)

citaat uit The Oxford Dictionary of Word Religions, OUP 1997, p. xv)

Religie wordt op twee wijzen wetenschappelijk onderzocht: in de (in deze studie beperkt tot de christelijke) *theologie* en in de *godsdienstwetenschap*, die nauw aan elkaar verwant zijn en op elkaar betrokken, maar toch onafhankelijk van elkaar zijn.

Anders gesteld: er is de wetenschap van het geloof en een wetenschap van de religie.

6.1.1 Godsdienstwetenschap

is de wetenschap van de godsdienst; dus de wetenschappelijke bestudering van religie die inhoud en zin van religieuze uitingen en verschijnselen tracht duidelijk te maken. Het bestudeert, naast het Christendom, ook de andere religies en in het bijzonder ook religie op zich, maar niet los van culturele, sociale en filosofische stromingen in de samenleving. Deze wetenschap wordt daarom wel onderverdeeld in deelgebieden, maar deze hebben minder duidelijke omlijnningen, met uitzondering van de godsdienstfilosofie en de godsdienstpsychologie. Formeel kent de godsdienstwetenschap de volgende vakgebieden: godsdienstgeschiedenis, -fenomenologie, -sociologie, -psychologie; en -filosofie.

Deze wetenschappelijke benadering van godsdienst is - in tegenstelling tot de (christelijke) theologie - niet

gebonden aan een bepaalde kerk of godsdienstige stroming.

6.1.2 Godsdienstgeschiedenis/fenomenologie

Geschiedenis van de (wereld)godsdiensten, waarbij- naast de godsdiensten op zich - ook de verschillen in ontstaan, godsdienststichter, geloofsleer, individuele en collectieve uitingsvormen en praktijk, ontwikkeling en stromingen binnen de godsdienst met elkaar vergeleken kunnen worden; vroeger werd de studie gerangschikt onder 'vergelijkende godsdienstwetenschap'.

Literatuur hierover is gemakkelijk toegankelijk.

6.1.3 Godsdienstsociologie

De relatie tussen religie en samenleving; de wijze waarop religie inwerkt op het sociale leven en de aard van die inwerkende kracht (van het geloof), doorgaans gemeenschapvormend. Maar religie kan zeker ook scheidend werken in de samenleving van een volk, of tussen volkeren onderling. Er zijn verschillende typen van godsdienstige of geestelijke of spirituele gemeenschappen te onderscheiden waaronder dat van een heilsinstituut: kerk en klooster van het Christendom, en de monniksorden van het Boeddhisme. De godsdienstsociologie benadert de kerk(gemeenschap) als een sociaal verschijnsel, niet zoals de Christelijke theologie als een deelgebied daarvan in de ecclesiologie, d.i. de leer over de kerk.

Concreet:

6.1.3.1 De invloed van de sociale structuur van een land op de heersende godsdienst - of omgekeerd; te bespreken aan de hand van actuele of van al voorbijgegangene situaties.

6.1.3.2 De uitwerking van een staatsgodsdienst op het geestelijke welzijn van de mensen, afhankelijk van zowel de sociale structuur van de samenleving als van de godsdienst zelf.

6.1.3.3 De aard en bron van de gemeenschapvormende kracht van godsdienst

6.1.4 Godsdienstpsychologie

Houding, beleving, gedragingen van de religieuze mens; de inwerking van godsdienstige factoren op het zielenleven; godsdienst als zielsproces; de psychologie toegepast (sinds begin 20e eeuw) op religie en religieuze mens. Zie de literatuur over varianten of vormen van religieuze beleving of ervaring in een onderzoek naar de menselijke aard of naar het wezen van de mens (William James, † 1910).

Concreet:

6.1.4.1 Karakteristiek, gedrag en innerlijke gedrevenheid van de religieuze mens.

6.1.4.2 De (on)mogelijkheid voor de psychologie om godsdienstige, spirituele en mystieke ervaringen te duiden.

6.1.4.3 Overstijgen godsdienstige, spirituele en mystieke ervaringen die van de ziel?

6.1.4.4 Over de betekenis van godsdienst - in het algemeen of van een bepaalde godsdienst- als individueel zielenproces.

6.1.5 Godsdienstfenomenologie

Leer van de godsdienstige verschijnselen, voortgekomen uit de 18e eeuwse filosofische fenomenologie (van Immanuel Kant, † 1804). Fenomenologie is nu de belangrijkste hedendaagse filosofische stroming (door toedoen, in het begin van de 20e eeuw, van de filosoof Edmund Husserl, † 1938). De verschijningsvormen zijn uitgangspunt om door te dringen naar de essentie en het bewustzijn 'daarachter'. Godsdienstfenomenologie is de systematische behandeling van de religieuze verschijningsvormen en structuren, eveneens met de intentie tot het wezenlijke daarvan te geraken. Bestudering omvat de vormen en structuren van de godsdienstige cultus en - ruimte: de rituelen en rituelen - zowel individueel als collectief, zoals het bidden en de gebedsdiensten waaronder, in het Christendom, natuurlijk de sacramenten gerekend dienen te worden. De cultus kan gezien worden als heilige handeling, gedragen door de heilige visie bij het gaan van de heilige weg.

6.1.6 Godsdienstfilosofie

Een omstreden tak van de godsdienstwetenschap die haar wortels heeft in het einde 18e eeuw onder invloed van de Verlichting. Toch wordt aan (USA) universiteiten, verwant aan godsdienstfilosofie, 'Filosofie van de Theologie' (Paul Tillich, Paul Ricoeur) gedoceerd. Godsdienstfilosofie houdt een filosofische analyse van centrale concepten en leerstellingen van monotheïstisch, Westerse godsdiensten, met name van het Christendom. De bestudering richt zich op de redelijkheid van het geloof in God en het bestaan van God, op het filosofische van de religieuze taal, op de schijnbare tegenstrijdigheid tussen de aan God toegeschreven eigenschappen en de wereldlijke; tussen goddelijke almacht en menselijk kwaad; tussen goddelijk ingrijpen en de natuurlijke wereldlijke orde. Ook gericht op thema's als de Incarnatie, de inspiratie van de Schrift, de religieuze rituelen zoals de sacramenten; op zonde, vergeving en genade, onsterfelijkheid, mystiek. In wezen betreft het een wetenschappelijke benadering van (de christelijke) godsdienst, en dan in het bijzonder van haar leerstellige uitingen, dus van theologie, maar - zoals al gezegd - niet gebonden aan een bepaalde kerk of godsdienstige stroming.

Aan de godsdienstfilosofie wordt binnen het VKIE in een aparte module speciale aandacht besteed, niet alleen omdat filosofie aan invloed en betekenis in deze tijd heeft gewonnen, maar eveneens omdat de wezenlijke levensvragen bij uitstek religieuze vragen zijn die ook om een rationele, filosofische benadering vraagt. Religie is immers dat wat *geheel het hart, geheel de ziel en geheel het verstand* (Mt 22:37) betreft.

Binnen de huidige module Godsdienstwetenschap wordt daarom geen werkstuk van de cursist gevraagd over een thema dat specifiek onder Godsdienstfilosofie valt.

6.2 Docent tot nu toe: +Gert Jan van der Steen, +Frank den Outer

6.3 Powerpoint presentaties, als hyperlink: Godsdienstwetenschap, Vergelijking religies

6.4 Handouts, als hyperlink: Werkvel Godsdienstwetenschap

6.5 Opdracht (in overleg met docent):

6.5.1 Welke onderwerpen spelen in de VKK een belangrijke rol? Denk aan:

6.5.1.1 Mystiek

6.5.1.2 Ritueel

6.5.1.3 Magie

6.5.1.4 Monisme-Dualisme

6.5.1.5 Het algemene-het bijzondere (als openbaring)

6.5.1.6 Tolerantie

6.5.2 Lees (zoveel mogelijk) Karen Armstrong, *Een geschiedenis van God*, en geef per onderwerp aan (één of meer onderwerpen per cursist, samenwerking mogelijk):

6.5.2.1 hoe over die onderwerpen gedacht werd in Christendom, Jodendom, Islam, Boeddhisme en Hindoeïsme

6.5.2.2 de gevoerde discussies daarover binnen en tussen de religies: pro- en contra

6.5.2.3 de wederzijdse beïnvloeding tussen religies

6.5.2.4 denkwijze binnen de VKK.

6.5.3 Vat je bevindingen zo kort mogelijk samen.

6.6 Werkstukken en/of taken.

Keuze voor een werkstuk uit de genoemde thema's, eventueel meerdere thema's gecombineerd, daarbij eigen situatie en eigen kerk (de VKK) zo mogelijk steeds betrekken bij het onderwerp van het werkstuk; keuze eventueel na overleg docent.

6.7 Opdrachten vanuit de internationale cursus

Opdrachten voor de hieronder genoemde LCIS papers vindt u in [dit document](#).

6.8 Kernliteratuur: LCIS-papers + één of meer andere

LCIS: The Rt. Rev. J.I. Wedgwood	The Larger Meaning of Religion	Ook in The Collected Works of James I. Wedgwood, St. Alban Press, 2004, 275 pp.
LCIS Unit 11 , 11001-I- p1-62	Scripture: Non-Christian Religions. Paper 1: 'Other sheep I have' (Ian Hooker)	Degelijke studie (betreft vakgebied van de auteur: Bp. Ian Hooker). 6.8.1 Volume I: The Principal Eastern Religions 6.8.2 Introduction: A Liberal Catholic Perspective, Scope and Objectives, Textbook and References, Defining Religion 6.8.3 Hinduism: Origins (From Brahmanism to Hinduism), Diversity in Hinduism, The Hindu View of God, The Hindu View of Man, Reincarnation and Karma, The four Principal Yoga's, Dharma, Sacred Writings of the Hindus, The Hindu Renaissance 6.8.4 Buddhism: Siddharta Gautama -the Buddha, The Four Noble Truths, Basic Buddhist Concepts, The Consolidation of Buddhism, Northern and Southern Buddhism, The Decline of Buddhism in India, Buddhism in China and Japan, Buddhism in Tibet, Buddhism in Sri Lanka and Southeast

		<p>Asia</p> <p>6.8.5 Other Indian Religions: Jainism, Sikhism</p> <p>6.8.6 Chinese Religions: Taoism, Confucianism, Religion in the People's Republic</p>
Marc Gellman en Thomas Hartmann <i>Niveau:</i> algemeen.	<i>Religie voor dummies</i> , Wiley, 2002, 428 p., ISBN 90-430-0732-3	Geschreven door een rabbijn en een bisschop met veel educatieve ervaring. Geeft een thematisch overzicht van alle wereldreligies. Behandelt o.a. rituelen, ethiek, feestdagen, heilige boeken, -mensen, -plaatsen en -huizen. Helder boek, ontspannen stijl.
Armstrong, Karen	<i>Een geschiedenis van God</i> , Vierduizend jaar Jodendom, Christendom en Islam, Anthos, 1995, 511 p, ISBN 90-6074-901-4	Karen Armstrong beschrijft niet een geschiedenis van God zoals hij 'is', maar zoals de mens in hem geloofd heeft. Zij onderzoekt het ontstaan en de ontwikkeling van de idee van de ene God in het jodendom, het christendom en de islam. Wat is God tegenwoordig? Heeft hij toekomst? En, zo niet, hebben we een vervanging nodig?
James, William	<p>Vormen van de religieuze ervaring - een onderzoek naar het wezen van de mens. Abraxas, Amsterdam, 4^e druk, 2003, 360 p. ISBN: 90-807300-2-5.</p> <p>Andere uitgaven:</p> <p>De varianten van religieuze ervaring - een onderzoek naar de menselijke aard, Servire, 1995, p., ISBN 9063254679</p> <p>Varianten van religieuze beleving - een onderzoek naar de menselijke aard (De Haan, Zeist, 1963)</p> <p>The Varieties of Religious Experience - a study in human nature, (1902, 1960, Fontana Library);</p>	<p>Het klassieke werk (1902) over de psychologie van de religie. Beschrijft religieuze verschijnselen als bekering, heiligheid, mystiek, gebed, maar ook de rol van godsdienst op het gelukkig en ongelukkig zijn van de mens. De waarde van een godsdienst wordt niet ontleend aan de wortels en oorsprong, maar aan de vruchten. ('Not the roots but the fruits.') Als voorbeelden dienen citaten van o.a. Tolstoi, de heilige Theresia en Johannes van het Kruis.</p>
	<i>Wereldreligies in kaart gebracht</i> , Eliade/Couliano, 1992, 398p., Aula Pocket, het Spectrum	Handboek. Religies beschreven, met becommentarieerde index van namen en register van trefwoorden.

6.9 Aanraders voor verdere studie (naast de kernliteratuur)

Bowker, Johan, ed.	<i>The Oxford Dictionary of World Religions</i> , Oxford University Press, 1997, 1111 p, ISBN 0-19-213965-7, 0-19-866242-pbk	<p>Introductie door een essay over religie. Naast de Wereld Religies op zich (Christendom, volle bladzijden), ook aparte bijdragen over bv. Jesus, Jesus Prayer (het OnzeVader), Nicene Creed, Mary (Magdalene), kosmologie / kosmogonie, Nag Hammadi Library, music. Ca. trefwoorden en een onderwerpen index (Topic Index, blz.)</p>
Wouter Hanegraaff	<i>New Age Religion and Western Culture - esotericism in the Mirror of Secular Thought</i> , Brill, Leiden, 1996,	

	580 p, ISBN 90-04-10696-	
Hoekstra en Kranenburg	<i>Rituelen in religieus Nederland</i> , Ten Have, Baarn, 2001, 420 p. ISBN 90-259-5260-	Gebruiken van joden, christenen, moslims, hindoes en boeddhisten in belangrijke levensfasen
Daniel Pals	<i>Seven Theories of Religion</i> , Oxford Univ. Press, 294 p, ISBN 0-19-508725-9	Pals offers brief and cogent introductions to seven classic theories of religion. Included are chapters on Freud, Durkheim, Marx, and Eliade.

7 Module “Godsdienstfilosofie”

7.1 Beschrijving

Thema's binnen de godsdienstfilosofie. Bespreking van ontologische en kosmologische argumenten voor een theïstische visie. Het tekortschieten van het denken. Kenmerken van waarheid. Relatie met godsdienstpsychologie. Het probleem van het kwaad. Theodicees.

Mogelijke bijdragen vanuit de esoterische filosofie.

- 7.1.1 Voorbeelden van vragen uit de Godsdienstfilosofie:
 - 7.1.1.1 Bestaan er goddelijke wezens? Zo ja, hoe beïnvloeden zij ons? Hoe moeten wij ons t.o.v. hen gedragen?
 - 7.1.1.2 Leeft iemand voor altijd, of heeft hij in ieder geval de mogelijkheid?
 - 7.1.1.3 Is perfect geluk mogelijk? Waaruit bestaat dat geluk?
 - 7.1.1.4 Zijn onze levens onderworpen aan een lot?
 - 7.1.1.5 Wat is heilig?
 - 7.1.1.6 Is dit de beste van alle mogelijke werelden?
 - 7.1.1.7 Hoe verantwoorden we moreel kwaad, of zonde, in de wereld, de goede schepping van een goede God?
 - 7.1.1.8 Waarom gebeuren er slechte dingen bij goede mensen?
 - 7.1.1.9 Wat maakt lijden te tolereren? Theodicees.
 - 7.1.1.10 Wat moeten we doen als we lijden of kwaad tegenkomen?
 - 7.1.1.11 Wat is de aard van het kwaad? Hoe kunnen we schrikwekkende tragedies te boven komen? Hoort het kwaad eenvoudigweg bij de menselijke conditie? Zo ja, hoe moeten wij daarop reageren?
 - 7.1.1.12 Hoe moeten we het kwaad verantwoorden dat in onszelf schuilt, onze "schaduw"?
 - 7.1.1.13 Wat is vrije wil precies en hoe verhoudt zij zich tot het lijden en het kwaad?
 - 7.1.1.14 Hoe wordt het lijden en het kwaad gezien; wat wordt aanbevolen om dit te boven te komen
- 7.1.2 Voorbeelden van denkbeelden in het orthodox Christendom:
 - 7.1.2.1 Drievuldigheid
 - 7.1.2.2 Incarnatie
 - 7.1.2.3 Zonde en oorspronkelijke zonde
 - 7.1.2.4 Eenwording, rechtvaardiging en heiligmaking
 - 7.1.2.5 Overwinning van de dood
 - 7.1.2.6 Hemel en hel
 - 7.1.2.7 Voorzienigheid en predestinatie
 - 7.1.2.8 Voorbede
 - 7.1.2.9 Openbaring en Schrift

7.2 Docent(en) tot nu toe: +Gert Jan van der Steen

7.3 Powerpoint presentatie, als hyperlink: [Godsdienstfilosofie overzicht.ppt](#), [Godsdienstfilosofie Morris H20 H21.ppt](#)

7.4 Handouts, als hyperlink: [Godsdienstfilosofie.doc](#), [Morris H20 H21 samenvatting.doc](#)

7.5 Werkstukken en/of taken.

Ga na voor de besproken onderwerpen welke ideeën uit de esoterische filosofie kunnen bijdragen aan een verdere verheldering. Welke ideeën hebben de grootste verklaringskracht? Met welke ideeën zou je kunnen volstaan?

7.6 Kernliteratuur: LCIS-papers + één of meer andere

Morris, Tom <i>Niveau:</i> algemeen	Filosofie voor Dummies, hfdst. 20, 21 Addison Wesley, p., ISBN: 9043006866	Speelse inleiding tot de belangrijkste thema's van de westerse filosofie, waaronder godsdienstfilosofie. De hoofdstukken 20 en 21 worden uitgereikt.
---	---	---

7.7 Aanraders voor verdere studie (naast de kernliteratuur)

Peterson, Michael e.a. <i>Niveau:</i> hoog	<i>Philosophy of Religion - selected readings</i> , Oxford University Press, 2nd ed., 2001, 640 p, ISBN 0195135466 hfdst. 3, 4, 5	Academisch standaardwerk. Het betreft een bloemlezing van zeer vroege geschriften (van bv. St. Teresa, Thomas Aquinas) en van moderne auteurs (w.o. Paul Tillich, maar ook de fysicus Paul Davies). Het wordt gegroepeerd in thematische hoofdstukken - vooraf ingeleid: de bekende religieuze hoofdzaken, zoals religieuze ervaring, geloof en verstand, goddelijke attributen, theïstische argumenten, het probleem van het kwaad, Gods kennis, religieuze taal, wonderen, leven na de dood, religie en wetenschap, filosofie en theologie. Alleen al de inleiding tot elk van de thema's is verhelderend.
--	---	--

8 Module “Christendom: De Bijbel, met interpretaties“

8.1 Beschrijving

Betekenis van religie, Christendom, Bijbel (incl. niet-canonieke geschriften).

De Bijbel is een verzameling van uiteenlopende Joodse (Het Oude Testament) en Christelijke (Het Nieuwe Testament) geschriften, geschreven over een periode van vele eeuwen. De Bijbel werd samengesteld en geselecteerd (de Canon) uit een groter aantal, al geruime tijd in omloop zijnde schriften. De niet-canonieke geschriften zijn ten dele indirect bekend of later gevonden (Nag Hammadi). De Bijbel, de bron van Christendom en Christelijke leer, wordt steeds opnieuw geïnterpreteerd (exegese), verrijkt door de niet-canonieke geschriften en verdiept door het voortgaande, zich ontwikkelend denken, en geïnspireerd door buitenchristelijke bronnen. Dit geldt voor de VKK, maar natuurlijk ook binnen andere geloofsrichtingen. De Bijbel wordt door de VKK en door anderen niet als onfeilbaar Woord van God beschouwd.

Verschillende interpretaties van de Bijbel en de christelijke traditie (met name in de geloofsbelijdenissen) hebben geleid tot zeer uiteenlopende denominaties en kerken, w.o. de VKK. Het heeft haar weerslag gekregen in een verscheidenheid aan leringen en liturgieën.

8.2 Handouts, als hyperlink: [Bijbel en Christendom boekjes uitgereikt.doc](#)

8.3 Opdrachten vanuit de internationale cursus

Opdrachten voor de hieronder genoemde LCIS-papers vindt u in [dit document](#).

8.4 Kernliteratuur: LCIS-papers + één of meer andere, keuze uit één of meer van:

LCIS Unit 9	Christian Scriptures Volume I Volume II	Uitstekende studie in: Source Material (zie o.m. het Onze Vader), samen met Unit 9, Paper 1, volume I en II, over de Bijbel, met verwijzing naar de grondtekst. Volume I : The Bible 09001-I- p3-51 8.4.1.1 The Bible: Its Essence and Liberal Catholic Perspective 8.4.1.2 Nature of Revelation, Inspiration and Tradition 8.4.1.3 Scriptural usage: Literary and Historical, Liturgical, Devotional, Study 8.4.1.4 Methods of Interpretation: Proof-Text, Dogmatic, Systematic, Literal, Prophetic, Linguistic Analysis 8.4.1.5 Spiritual (Mythology, Typology, Allegory), Other 8.4.1.6 Origin and Development of the Biblical Canon: The Canonical Scriptures, Scripturae Textual Studies, Judaism's Bible: The Old Testament, Books of the Apocrypha, The New Testament of Christianity 8.4.2 Volume II : An Introduction to Biblical Studies 09001-II- p1-48
----------------	--	--

		<p>8.4.2.1 Liturgy and the Bible: The Scriptures in Early Christian worship, Biblical Usage in the Liturgy, Versions of the Bible Appointed for Lections, Appointed Selections for the Lectionary, The Inner Side of Liturgical Readings, Homiletical Perspective</p> <p>8.4.2.2 Non-Christian Scriptures and the Bible: Variety of Sacred Scriptures, Scriptural Authenticity, Common Bonds of Sacred Writings, Scriptural Religious Identity, The LCC and world Religions</p> <p>8.4.2.3 Biblical Archeology: Archeology's Impact on Biblical Studies, Background to Modern Scientific Archeology, Basics of Archeological Investigations, Important Biblical Archeological Discoveries, Archeology's Role in Esoteric Studies</p> <p>8.4.2.4 Extra-Canonical Jewish and Christian Writings: Terminology, Jewish Sources, Christian Sources</p>
Outer, F.R. den	Nader kennismaken met de Bijbel, 2000; 24 blz. A5	Wordingsgeschiedenis van de Bijbel - wat wel en wat niet is opgenomen

8.5 Aanraders voor verdere studie (naast de kernliteratuur)

Outer, F.R. den	Bijbelverwijzingen in de Liturgie	
	De pachter en zijn slaven. Teksten voor meditatie. Gezegend de schoot.	Over het Johannes evangelie, Thomas en de apocryphen
	<i>Concordantie op de Bijbel</i> , op NBG-vertaling (dus geen Wijsh en Sir), 1962, Bosch en Keuning, Baarn (1962), p; 12e druk 2003, Kok Kampen, 406 p.	Een concordantie is meer dan een alfabetische woordenlijst van de Bijbel: met een Concordantie kunnen bijbelteksten gemakkelijk worden gevonden in de Bijbel aan de hand van een trefwoord; bv. bij 'licht' wordt dan verwezen naar Gen 1:3: God zeide: Er zij licht, en er was licht; en alle andere verwijzingen tot en met Op2:5: ... geen licht van een lamp of licht der zon van node. Op elke bijbelverwijzing volgt een (gedeelte van) de betreffende tekst. Ook werkwoorden, vb. 'lichten' de betreffende bijbelse verwijzingen: van Num tot Ef. Of: Trommius Concordantie, herdruk 20xx. Tegenwoordig ook op CD.
	<i>Kok's Encyclopedie van de Bijbel</i> , 1962, 335 p. Pocket Boek Kok Kampen. Inclusief geografische kaarten.	Bescheiden formaat encyclopedie. Er zijn zeker moderne encyclopedieën van de Bijbel. Deze pocket versie bevat bijbelse personen, geografische namen, de afzonderlijke bijbelboeken, trefwoorden over de heersende cultus en maatschappelijke leven, godsdiensten waarnaar wordt verwezen, gebruiksvoorwerpen, dieren, planten enz., maar ook aan 'Jezus Christus ' wordt uitgebreid aandacht geschonken; 'Jezus' regels; aan gelijkenissen: ca regels Totaal ca. 3trefwoorden.
	<i>Elseviers Encyclopedie van de Bijbel</i> , 1963, 318 p. Elsevier uitgave, Pocket boek	Zelfde opzet als Kok's encyclopedie, zeer verschillende aandacht aan dezelfde onderwerpen. Bv. aan 'Jezus' zijn twee volledige bladzijden gewijd. Aan de gelijkenissen in detail het onderwerp en de plaats in de evangeliën, naast een beschrijving van gelijkenis.
	<i>Prisma van de bijbelse persoonsnamen</i> - alle persoonsnamen uit het Oude en Nieuwe Testament van A tot Z, R. van Riet, red. 1990, 234 p Prisma	Een vrijwel volledige 'who is who'; uitgebreider dan de 'Encyclopedie van de Bijbel'.

	Pocket.	
	The Oxford Companion to the Bible, Oxford University Press 1993, 873 p	Naslagwerk over mensen, plaatsen, gebeurtenissen, boeken, enz. zoals in Bijbel encyclopedieën of -woordenboeken, maar in dit boek als essays over religieuze begrippen als onsterfelijkheid, zonde, genade, doop, ethiek en Heilige Geest enz. Geschreven door meer dan 250 wetenschappers uit meer dan 20 landen in continenten. Zeer degelijk en niet kerkriching gebonden.
	Bijbel voor Dummies, 2004	Beschrijft duidelijk wat de bijbel is, hoe die heeft geleid tot talloze discussies die in de loop van de eeuwen zijn gevoerd en hoe het boek onze wereld beïnvloedt. Waar gaat de bijbel over? Wie schreef hem? Hoe hangen de honderden bijbelverhalen met elkaar samen? En wat is het verschil tussen de diverse (joodse en christelijke) bijbelversies?
	<i>Het Thomas Evangelie</i> , uitgave Karnak, 19xx,ca. 60p.	Na een inleiding (van blz.) volgen de logia waaruit het 'evangelie van Thomas' bestaat. Dat wordt lang niet in alle uitgaven over dit evangelie gedaan!
Armstrong, Karen	<i>In het begin - een nieuwe visie op Genesis</i> , uitgave Anthos, Amsterdam 1997, p. en pagina's Genesis + noten en register. Het origineel: <i>In the Beginning - a New Interpretation of Genesis</i> , Ballantine, 1996, 119 p. en 76 p. Genesis + noten en register.	De auteur (van o.m. Een geschiedenis van God) gaat over het gehele eerste boek van de Bijbel; wijst o.m. op de duidelijke tegenstrijdige scheppingsverhalen. Het is geen typisch theologisch werk, maar laat wel haar kennis blijken t.a.v. het Bijbelonderzoek. Zij kent de kracht van het verhaal en geeft de Genesis verhalen als lichtende illustraties van de menselijke problemen van alle tijden met God, het kwaad, de zonden (en menselijke domheid en lafheid!). Het leest als een verhaal en is informatief.
Cuvelier, F.	Jezus Mysticus - naar het herontdekte Thomas Evangelie, 1990, 190 p.	De auteur benadert de logia van dit evangelie als mystieke uitspraken over de kwaliteit van het leven Hij plaatst ze in een andere volgorde dan het oorspronkelijke door ze onder een eigen gekozen onderwerp te groeperen, wat wel samenhang geeft aan het 'evangelie'.
Ehrman, Bart D.	<i>The New Testament - a historical Introduction to the Early Christian Writings</i> , Oxford University Press 1997, 425 p. + verklarende woordenlijst en register, ISBN 0195084810	Een belangrijk werk - wordt ook op de universiteiten gebruikt. Behandelt in detail alle NT boeken: geeft de bron(nen) aan, wijst op de mogelijke onderlinge afhankelijkheid van deze boeken, gaat in hoe het selectieproces heeft plaats gehad dat tot de canon van de Bijbel heeft geleid, ten koste van andere geschriften - de niet-canonieke, w.o. veel van de Nag Hammadi bibliotheek - komt ook hier en daar tot een exegese die voortkomt uit het bijbelonderzoek. Behandelt daarmee dus ook de niet-canonieke geschriften. Hij laat niet na steeds een hoofdstukje toe te voegen getiteld 'Something to think about'. Het is veel uitgebreider dan 'Het ontstaan van een Nieuw Testament', A.F.J. Klein. De auteur is hoogleraar in Religious Studies, University van North Carolina, USA.
Ehrman, Bart D.	The orthodox corruption of scripture - the effect of early Christological controversies on the text of the NT, Oxford University Press, 1993	Dit boek is een studie over het tot stand komen van de huidige NT tekst; anders dan Metzger, gaat hij uit van de 'ketterse' visies uit de eerste eeuwen, die niet tot de orthodoxe Christelijke leer zijn gaan behoren, maar wel hebben veroorzaakt dat de oorspronkelijke NT tekst is 'aangepast' in wat nu de canonieke tekst van het NT is. Zie ook zijn historische inleiding tot de boeken van het NT.
Grove, D.E.	De Mysterieleringen van de Bijbel,	De auteur meent dat een sleutel moet worden toegepast op de

	uitgave TVNA, 1964	Bijbel waarin met een overdaad van mythen en symbolen een beperkt aantal waarheden wordt gegeven: dat God één is en een Scheppende Geest; dat in dit Ene Goddelijke Leven alle dingen bestaan; dat de mens Geest is, maar in zekere zin onbekend is met zijn ware aard; dat het leven een leerschool is, waar de mens zijn sluimerende vermogens kan ontplooiën en tot Goddelijkheid kan ontwikkelen; en dat het Pad van geestelijke ontwikkeling leidt langs zelfverloochening en offering. De auteur geeft o.m. de betekenis van namen en getallen, en toont de inwijdingsweg tot verwerkelijking.
Klijn A.F.J.	<i>Het ontstaan van een Nieuw Testament</i> , uitg. Callenbach, 1995, 169 p. + register, verwijzingen, ISBN 90-266-0442-4 geb.	In een achttal hoofdstukken wordt een doorlopend betoog gegeven over het ontstaan van een Nieuw Testament. Vervolgens behandelt het tweede deel niet minder dan 53 onderwerpen die voornamelijk een aanvulling vormen op het eerste deel. Klein's boek 'De wordingsgeschiedenis van het Nieuwe Testament' is een standaard werk geweest voor (theologische) universiteiten en hogescholen. De auteur is em. hoogleraar in Groningen. Het huidige boek is daar natuurlijk op gebaseerd, maar vermeldt de (alle?) hoofdzaken zonder alle details. Een degelijke, maar beknopte informatieve academische studie over het OT en NT: de inhoud, taal, vertalingen en de oorsprong van het NT, hoe en waar het NT is ontstaan. Wat over Jezus buiten het NT bekend is en wat het NT over hem schrijft. Over Jezus studies (Schweitzer, Bultmann en andere moderne 'levens van Jezus') en over gnosis, inclusief de Nag Hammadi geschriften.
Mack, Burton L.	<i>Wie schreven het Nieuwe Testament werkelijk?</i> - feiten, mythen en motieven, Christendom, Ankh-Hermes, Deventer, 1997, 321 p., incl. een drietal aanhangsels, een register en twee geografische kaarten, verwijzingen + noten, ISBN 9020281453	Een verhalende 'Amerikaanse' behandeling van het ontstaan van het NT, minder toegankelijk dan 'The New Testament - a historical Introduction to the Early Christian Writings', Bart D. Ehrman (2) en minder wetenschappelijk verantwoord. De gnostici krijgen (te) weinig aandacht, hoewel van de Nag Hammadi geschriften wel het Thomas evangelie ter sprake komt.
Metzger, B.M.	The text of the new Testament - its transmission, corruption and restoration, Oxford University Press, 1992	Dit boek is een kritische, academische studie over het tot stand komen van het canonieke NT uit de oorspronkelijke tekst waarvan het soms ingrijpend verschilt. Het is een veel verder gaand werk dan dat van Slavenburg, 'Valsheid in geschriften'. Ook wordt aangegeven met welke tekstkritische middelen te werk wordt gegaan om tot een uitspraak te komen. De auteur is hoogleraar in NT Language and Literature aan het Princeton Theological Seminary.
Outer, F.R. den	De bijbelse grondslag van de vrij-katholieke leer . 5 blz A4	Aanvullende gedachten op <i>Pelgrim op aarde</i> met de stelling dat de leer van een kerk een christelijke theologie is gebaseerd op de Bijbel. Theologie en leerstellingen te zien als symbolisch spreken over religieuze werkelijkheid, en steeds vatbaar voor herinterpretatie, in een voortgaand collectief proces. (De niet-canonieke geschriften, die van de 4 ^e eeuwse canon van de Bijbel werden uitgesloten, ook te betrekken, naast andere universele bronnen)
Outer, F.R. den	De Bijbel - een verzameling Joodse en Christelijke geschriften; 6 blz.	De Bijbel in de kerken; Nieuwe vertalingen; De Canon van de Bijbel - doel van een canon, de Christelijke en Joodse canon, vastleggen van de leer van de kerk tegen de dwaalleer

		van met name de gnostici (w.o. Valentinus); Korte inhoud en indeling van de Bijbel boeken: de Pentateuch, de historische boeken, dichterlijke en wijsheids geschriften, profetische boeken, de vier (canonieke) evangeliën, de handelingen van de apostelen, de brieven van Paulus, de Openbaring (van Johannes), de algemene zendbrieven (protestante benaming) of de katholieke brieven
Outer, F.R. den	Het wordingsproces van het Nieuwe Testament ; 14 blz.	Inclusief en exclusief; Oriëntatie - toelichting op instellingswoorden van de H. Mis, Joh (laatste hoofdstuk) een latere toevoeging? Het probleem van meer dan één evangelie - voorbeelden: het 'Onze Vader', geboorte verhalen van Jezus; Bronnen onderzoek - het verloop van het Jezus onderzoek (het oude onderzoek, het nieuwe onderzoek, het derde onderzoek, hoe verder?) Drie lagen van de Jezus traditie (behoudende, verwerkende en scheppende), resultaten van het bronnen onderzoek - aard van de canonieke evangeliën; Het synoptische probleem; Datering van de evangeliën; De oorspronkelijke evangeliën - onderzoek naar authenticiteit, onderzoek naar tekstenverwerking - adoptionisten, seperationisten, docetisten, patripassianisten. Orthodoxie en ketterij - de klassieke visie, de huidige visie
Prummel, Peter	De Mysterieleringen van de Bijbel - een samenvatting, 5 blz.	Samenvatting van het gelijknamige boek van D.E. Grove + vragen hierover
Slavenburg, J.	Valsheid in geschriften - de gespleten pen van bijbelschrijvers, Walburg Pers 1996	Een verhandeling van het ontstaan van het NT in de loop van enkele eeuwen; de auteur spreekt van manipuleren van de tekst. Hij brengt o.m. het evangelie van Thomas (uit de vondst van Nag Hammadi) ter sprake dat z.i. ouder en authentieker is dan de bijbelse evangeliën. Het boek wil aantonen dat het NT 'op vele duizenden punten' verschillen van de latere, gecanoniseerde versie.
Sutherland, J.G.	<i>Nieuw inzicht omtrent de Bijbel</i> , Zevenster, 1983, ISBN 9070414422, 255 blz. + uitgebreide noten	Volgens de (Antroposofische) schrijver kan van vele belangrijke bijbelboeken worden aangetoond dat zij ontstaan zijn uit zienschap (zijn eerst genoemd boek); de ziener maakt gebruik van beelden en symbolen om de geestelijke, eeuwige werkelijkheid te openbaren. Hij gaat in op de grote gebeurtenissen in het leven van Jezus (doop tot Pinksteren), op Eva, Maria en de vrouw uit de Apocalyps, het schepping- en paradijsverhaal, de zondeval. De Zoon van God en de Zoon des mensen, de volheid van Christus, de vier evangeliën en de Wereldziel.
Sutherland, J.G.	<i>De Bijbel en de antieke mysteriën</i> , Zevenster, 1975/1983, 255 blz.+ uitgebreide noten.	Hierin wordt ingegaan op het mysteriewezen buiten en binnen Israël, op het begin van het Christendom en daarmee het einde van het mysteriewezen, maar ook de bepalende invloed op het Christendom van gnostische stromingen in de eerste eeuwen. De auteur geeft zijn visie over OT en NT boeken, maar ook over de Goddelijke Drie-eenheid en de natuur van de Christus.
Westman, Heinz	The structure of biblical myths: the ontogenesis of the psyche, Chiron, Illinois, 1983, 477 p, ISBN 0933029624	Heinz Westman is one of the great psychotherapists and cultural philosophers of the twentieth century. He was a colleague of Carl Jung and a founder of the field of art therapy. The Structure of Biblical Myths is the fruit of 50 years as a psychotherapist, truly a magnum opus. Drawing on biblical, classical and oriental mythology, modern biology and quantum mechanics, and a wealth of literary sources,

		Westman illuminates the deep principles guiding the evolution of the psyche and the origins of creativity in the individual and in the history of culture. He offers a prophetic critique of modern totalitarianism, materialism, and religious dogma.
Gispen e.a Niveau: algemeen Hulpmiddel Zelf	Bijbelse encyclopedie 9e druk 2000 Uitg. Kok Kampen ISBN 750 p.	Zeer efficiënt bij het opzoeken van onderwerpen in de Bijbel; culturele en theologische achtergronden bij vele onderwerpen. Uitputtende verwijzingen naar vindplaatsen in de Bijbel.

9 Module “Christendom: andere bronnen, met interpretaties“

9.1 Aanraders voor verdere studie

	De pachter en zijn slaven. Teksten voor meditatie. Gezegend de schoot.	Over het Johannes evangelie, Thomas en de apocryphen
Cuvelier, F.	Jezus Mysticus - naar het herontdekte Thomas Evangelie, 1990, 190 p.	De auteur benadert de logia van dit evangelie als mystieke uitspraken over de kwaliteit van het leven Hij plaatst ze in een andere volgorde dan het oorspronkelijke door ze onder een eigen gekozen onderwerp te groeperen, wat wel samenhang geeft aan het 'evangelie'.
Freitag, K.E.	Het evangelie van Thomas; het Lied van de Parel - een esoterische beschouwing, 1966, 64 p, Theosofische Uitgeverij., Amsterdam.	Mogelijk het meest ‘esoterische’ commentaar op dit 'evangelie' van Thomas.
Glaudemans, W.	<i>Het evangelie der waarheid</i> , vertaald en ingeleid, 1997, 96 p. Ankh-Hermes.	Het Evangelie der Waarheid is stellig een van de diepste, diepzinnigste en meest meditatieve teksten die in 1945 bij Nag Hammadi gevonden zijn. Het werd waarschijnlijk geschreven door Valentinus, een van de vooraanstaande gnostische leraren uit het begin van, onze jaartelling. Het is een verlossingstekst bij uitstek, doordat het ons de weg wil wijzen naar de verlossende kracht in onszelf. De tekst spreekt rechtstreeks tot het hart. Jezus treedt hierin op als de wijsheidsleraar die ons door zijn goddelijk voorbeeld eraan herinnert wie we werkelijk zijn: een volmaakte schepping van een volmaakte Vader. Daarmee raakt dit evangelie aan de fundamenteën van de gnostiek.
Hodge	<i>De Dode-Zee rollen, Oorsprong en Essentie</i> , Ankh-Hermes, Deventer, 2002, 239 p, ISBN 90-202-8273-5	De eerste volledige en samenhangende analyse van de oorsprong, betekenis en reikwijdte van de meest fascinerende en controversiële archeologische vondst van de twintigste eeuw. Het boek onderzoekt waarom de in 1947 aan het licht gebrachte rollen zijn geschreven en wanneer.
Pameijer, Johan M.	Het Thomas evangelie	Commentaar op het evangelie van Thomas.
Pameijer, Johan M.	Het evangelie van Philippus - een handreiking voor inwijding	Commentaar op het “Evangelie van Philippus”
Pameijer, Johan M.	De betekenis van het evangelie der Waarheid	Commentaar op het “Evangelie der Waarheid”
Pameijer, Johan M.	Het evangelie van de heilige twaalf VK Visie 67, nr. 6, 14-18; 26, XII 93)	Speurtocht naar een vergeten manuscript. Magiers van Zoroaster. Gelijkenis van de vissen. Vader-Moeder. Authentiek of vals? De Ebonieten. Het vleesgeworden Woord. Nazarenen.

		Evangelie van Thomas.
Pameijer, Johan M.	Gnosis, het inzicht dat de mens verlost VK Visie 68, nr. 3, 7-11, juni 94	Vier ontwikkelingsfasen. Het geheime boek van Johannes. Leviathan, de wereldslang. Dwaling. En de demiurg dan?
Pameijer, Johan M.	De weduwen van het evangelie	
Pameijer, Johan M.	De opwekking van Lazarus; de levensloop van Lazarus	
Pameijer, Johan M.	De spijziging van de 5000	
Robinson, James M.	The Nag Hammadi Library in English, ed. 1984, p. E.J. Brill, Leiden	De volledige NH-bibliotheek, voorzien van korte inleidingen. Zie ook de Nederlandse vertaling van J. Slavenburg en W. Glaudemans.
Slavenburg, J. en Willem Glaudemans	Nag Hammadi geschriften, Ankh Hermes, Deventer, 2000	Een integrale vertaling van alle teksten uit de Nag Hammadi Codices en de Berlijnse Codex
Slavenburg, J. (red)	Het Grote Boek der Apokriefen, Ankh Hermes, Deventer, 2009	De eerste vrijwel complete uitgave in het Nederlands van alle apocriefe geschriften uit de eerste vier eeuwen. Dit zijn bepaalde boeken die niet tot de canon van de Bijbel gerekend worden. Een deel ervan wordt binnen het christendom wel gebruikt, maar hebben minder gezag dan de 'echte' Bijbelboeken. Er komen tientallen geschriften aan bod, elk binnen een bepaalde rubriek en voorafgegaan door een korte en zeer toegankelijke inleiding (plus eindnoten, een literatuuropgave en uitgebreide index).
Slavenburg, J.	Het evangelie van Maria Magdalena; Het evangelie volgens Filippus, Thomas en zijn evangelie, 1995-1997, ca. 100 p.	Betreft drie afzonderlijke boekjes, Ankh-Hermes. Ca. de helft van de tekst is inleiding (Door wie is het evangelie geschreven? Gnostische begrippen), kort en informatief.
Stufkens, Hein	Het zevenvoudige pad van Franciscus van Assisi, 22 ^e druk, 162 blz., Ankh-Hermes.	Voor velen is Franciscus van Assisi een lichtend voorbeeld van heelheid of heiligheid. De weg die hij wijst en gegaan is naar leven in vrede en in liefde wordt hier door de auteur in kaart gebracht als een 'zevenvoudig pad' dat ook vandaag voor eenieder begaanbaar is.
Vledder, W.H. van	Esoterisch Christendom, of de kleine mysteriën, 5 blz.; nr 7 van de VK reeks, Arnhem	Van Annie Besants boek Esoteric Christianity, 1926, maakte W.H. van Vledder een "Samenvatting van en vragen over Esoterisch Christendom"

10 Module "Christendom: geschiedenis"

10.1 "De ontwikkeling van het Christendom tot aan het 1e schisma (1054)"

Het Christendom is een van de grote wereldgodsdiensten, naast Jodendom, Islam, Boeddhisme en Hindoeïsme, en is bepalend voor het Westen. Het ontstond in een totaal andere samenleving dan de onze waardoor de Bijbelse geschriften (uit de eerste eeuwen van onze jaartelling) zonder Bijbel-exegese moeilijk zijn te interpreteren en naar waarde te schatten.

10.2 "De ontwikkeling van het Christendom tot aan de Reformatie (1529)"

De verdere ontwikkeling van het Christendom tot rondom het 2e schisma (1529): de Reformatie en (RK) Contra-reformatie. De leerstellige en andere oorzaken van het 2e en andere schisma's. Bijbelinterpretatie (interpretatie van de geloofsbelijdenissen van de concilies tot voorbij de Contra-reformatie) als oorzaak en reden voor de verscheidenheid van kerken.

Het waarom en waartoe van Bijbel-exegese; is dit iets anders dan Bijbel-interpretatie?

10.3 Opdrachten vanuit de internationale cursus

Opdrachten voor de hieronder genoemde LCIS papers vindt u in [dit document](#).

10.4 Kernliteratuur: LCIS-papers + één of meer andere

LCIS Unit 15 (selectief uit alle delen)	Church History	<p>De gehele UNIT geeft een uitgebreide studie over de kerkelijke geschiedenis van Christendom en een overzicht van de christelijke denominaties – al wordt het protestantisme (in Nederland) onderbelicht.</p> <p>10.5 Paper 1 The Early Church - from the Beginning to the Council of Nicea</p> <p>(Sten von Kruenstierna, based on 'The Dramatic History of the Christian Faith', J.J. van der Leeuw)</p> <p>10.5.1 Volume I: Some Important Aspects 15001-I- p1-30</p> <p>10.5.1.1 The Setting of the Stage</p> <p>10.5.1.2 The Birth of the New Faith</p> <p>10.5.1.3 St. Paul and the Spreading of the Faith</p> <p>10.5.1.4 The Gospels</p> <p>10.5.1.5 Short Summary up tot the End of the First Century A.D.</p> <p>10.5.1.6 Christ or Emperior - the Age of Martyrdom</p> <p>10.5.1.7 The Apologists</p> <p>10.5.1.8 Gnosticism</p> <p>10.5.2 Volume II: The Rise of Dogmatism 15001-II- p1-67</p> <p>10.5.2.1 The School of Alexandria</p> <p>10.5.2.2 Plotinus, the Father of Christian Mysticism</p> <p>10.5.2.3 Constantine and the Triumph of Christianity</p> <p>10.5.2.4 The Council of Nicae</p> <p>10.5.2.5 Conclusions. Appendix 1: The Date of the Ministry and the Dead Sea Scrolls (G. Nevin Drinkwater, 1956-57)</p> <p>10.5.2.6 Appendix 2: Chronological Table (from "The Lost Century")</p> <p>10.5.2.7 Appendix 3: Jesus and Christianity (E.L. Gardner)</p> <p>10.5.2.8 Appendix 4: "Eja Milites Christi ...!" (Jan Vreeswijk)</p> <p>10.6 Paper 2 The Church in the Middle Ages (Dudley Gower)</p> <p>10.6.1 Volume I: Boundaries and Method of Presentation 15002-I- p1-34</p> <p>10.6.1.1 General Historical Background 325-AD</p> <p>10.6.1.2 History of the Church 325-AD</p> <p>10.6.1.3 Appendix: The Definition of Chalcedon</p> <p>10.6.2 Volume II: From the Crowning of Charlemagne to the Council of Basle (800-1AD) 15p..-44</p> <p>10.6.2.1 General Historical Background 800-1AD</p> <p>10.6.2.2 History of the Church 800-1AD</p> <p>10.6.2.3 Commentaries from the Ancient Wisdom. Appendix: the Church Councils</p> <p>10.7 Paper 4 Christian Denominations (Harry Aveling) 15.004- p1-+ I t/m VIII</p> <p>10.7.1 Commentaar incl. vragen (A) en een essay (B)</p> <p>10.7.2 Introduction</p> <p>10.7.3 The Orthodox Church</p> <p>10.7.4 The Orthodox Churches</p> <p>10.7.5 The Roman Catholic Church</p> <p>10.7.6 Lutheranism</p>
--	----------------	---

		10.7.7 Anglicanism 10.7.8 Baptist Church 10.7.9 Presbyterianism 10.7.10 Methodists 10.7.11 Churches of Christ 10.7.12 America 10.7.13 Church of Jesus Christ of Latter Day Saints 10.7.14 The Seventh-Day Adventist Church 10.7.15 Christian Science 10.7.16 Jehovah's Witnesses 10.7.17 10Conclusion 10.7.18 Footnotes 10.7.19 Appendix: Pentecostalism
Pawlowsky, Peter	<i>Het Christendom</i> , uitg. Callenbach, 98 p, met tijdtabel en samenvattingen en kaders, ISBN 90266046	In korte hoofdstukken de (ontstaans)geschiedenis, achtergronden, ontwikkeling van het Christendom tot de huidige tijd; inclusief tijdtabel. Met tijdtabel en samenvattingen in kaders. In kort bestek goed, volledig en helder geschiedkundig en leerstellig overzicht.

10.8 Aanraders voor verdere studie (naast de kernliteratuur)

Jong, O.J. de <i>Niveau:</i> hoog	<i>Geschiedenis der Kerk</i> , 12e druk, Callenbach, Nijkerk 1992, ISBN 9026603118	Beknopt overzicht van de vroege kerk tot heden
--------------------------------------	--	--

11 Module “Christendom: theologie“

11.1 Beschrijving

Betekenis van theologie. Gods- en mensbeeld. Christologie.

In strikte zin: wetenschappelijke overwegingen over God, of de systematische studie van het wezen, de doeleinden en het handelen van God, m.a.w. Godsleer; later ruimer opgevat als Religieuze wetenschap, die alle christelijke leerstellingen (dogma's) omvatte, dus niet alleen de Godsleer. Sinds de Verlichting nauw verbonden met de afzonderlijke Godsdienstwetenschappen. Nu wordt (Christelijke) Theologie beschouwd als de wetenschap van het (Christelijke) geloof: systematische ordening, overzichtelijk, heldere overzicht.

11.2 Opdrachten vanuit de internationale cursus

Opdrachten voor de hieronder genoemde LCIS papers vindt u in [dit document](#).

11.3 Kernliteratuur: LCIS-papers + één of meer andere

LCIS Unit 1 (selectief uit alle delen)	Preparatory Dialogue on Theology	Religie en Theologie; sterk met elkaar verbonden. Theologie: systematisch in woord brengen van religieuze ervaringen. Na een algemene beschouwing wordt al snel het Christendom en christelijke theologie beschouwd: zie de inhoudsopgave. Goede introductie van christelijke theologie. Overgenomen uit werken van de niet Vrij-Katholiek R.J. Campbell. 11.4 Paper I Religion and Christianity (uittreksels uit de geschriften van R.J. Campbell)
--	----------------------------------	---

		<p>11.4.1 Part I: Religion and Christianity 010.001-I- p1-30</p> <p>11.4.1.1 The Name and the Situation</p> <p>11.4.1.2 God and the Universe</p> <p>11.4.1.3 Man in Relation to God</p> <p>11.4.1.4 The Nature of Evil</p> <p>11.4.1.5 Jesus the Divine Man</p> <p>11.4.1.6 The Eternal Christ.</p> <p>11.4.2 Part II: The Incarnation of the Son of God; The Atonement 010.001-II- p1-30</p> <p>11.4.2.1 Association of the Doctrine with Jesus - A Traditional View</p> <p>11.4.2.2 Semitic Ideas of Atonement</p> <p>11.4.2.3 The Doctrine in Christian History and Experience</p> <p>11.4.2.4 The Authority of Scripture</p>
LCIS Unit 13: 130.010.00	Paper I : Dionysius 'The Areopagite'	<p>Een studie over de werken van Dionysius de (pseudo) Areopagiet (6e eeuw). Voor verdere studie van de vroeg-christelijke denkers.</p> <p>11.5 Paper I: Dionysius 'The Areopagite' (E.J. Burton) 130.000-p3-21</p> <p>11.5.1 Introduction</p> <p>11.5.2 The Celestial Hierarchy</p> <p>11.5.3 The Ecclesiastical Hierarchy</p> <p>11.5.4 The Mystical Theology</p> <p>11.5.5 The Divine Names</p> <p>11.5.6 Summary and Further Study</p> <p>11.5.7 Appendix: Wider Issues.</p>
LCIS: Revs. Parry et Rivett.	The Larger View	

11.6 Aanraders voor verdere studie (naast de kernliteratuur)

Mc Grath, Alistair	<i>Christelijke Theologie, Een Introductie</i> , Kok Kampen 1997, Incl. verklarende woordenlijsten register, ISBN 90-242-78-0	<p>Standaardwerk: volledig overzicht van de ontwikkeling van de theologie van de periode van de patristiek (de kerkvaders) tot aan vandaag. Geeft beschouwingen over theologie zelf:</p> <p>Bijbelwetenschap, systematische, historische en praktische theologie, godsdienstfilosofie. De bronnen van de theologie (Bijbel, traditie, ervaring, reflectie/denken. De thema's: o.m. God, Christus (Christologie; persoon en betekenis), de menselijke natuur, de kerk, de sacramenten, de relatie tot de andere wereldgodsdiensten.</p>
--------------------------	--	--

12 Module “Gnosis en Hermetica”

12.1 Beschrijving

- 12.1.1 Wat is gnosis? Het evangelie van Thomas en de theologie van Marcion.
- 12.1.2 Gnosis versus het katholieke (Augustiniaanse) denken. De gnosis van Valentinus.
- 12.1.3 Manicheïsme als tweede (gnostische) hoofdstroom van het Christendom.
- 12.1.4 Kosmologie en christologie van Mani.
- 12.1.5 De hermetische gnosis.

12.2 Docent(en) tot nu toe: drs. Roland van Vliet

12.3 Handouts: papieren binder, verkrijgbaar bij de coördinator

12.4 Werkstukken of taken: individueel toegekend. Mogelijke richtingen voor een werkstuk

- 12.4.1 Eenvoudig, weinig tijd

- 12.4.1.1 Geef een samenvatting van de denkbeelden van de belangrijkste gnostieke stromingen
- 12.4.2 Verdergaand
 - 12.4.2.1 Welke gnostieke denkbeelden kunnen een stimulans zijn voor leden van de VKK? Vergelijk o.a. met het werk van Johan Pameijer.
- 12.4.3 Diepergaand
 - 12.4.3.1 Wijs de correspondentie aan van denkbeelden in de gnostiek met die in Christendom en/of Theosofie en/of Anthroposofie en de VKK
- 12.4.4 De docenten zijn bereid verdere adviezen te geven.
- 12.4.5 Enkele voorbeelden van vragen die je je kunt stellen
 - 12.4.5.1 Welke denkbeelden komen steeds weer terug?
 - 12.4.5.1.1 Onbekende God
 - 12.4.5.1.2 Verhouding Persoonlijke Schepper – Onpersoonlijk Zijnde (~Eckhart: Gott und Gottheit)
 - 12.4.5.1.3 Dualisme
 - 12.4.5.1.4 Emanatie
 - 12.4.5.1.5 Pleroma
 - 12.4.5.1.6 Aeonen
 - 12.4.5.1.7 Val
 - 12.4.5.1.8 Gevallen Godin, Sophia
 - 12.4.5.1.9 Androgynie
 - 12.4.5.1.10 Heilige bruiloft
 - 12.4.5.1.11 Kennis
 - 12.4.5.1.12 Wederkeer
 - 12.4.5.1.13 Verlosser
 - 12.4.5.1.14 Apokatastasis = onvermengd voortbestaan van de verschillende lagen van het Zijn aan het einde der tijden
 - 12.4.5.1.15 Consubstantialiteit van God en mens
 - 12.4.5.1.16 (zelf verder aanvullen)
 - 12.4.5.2 Welke Gnostische denkbeelden spreken je het meest aan en welke het minst?
 - 12.4.5.2.1 Is je beeld van de gnostiek veranderd in deze module?
 - 12.4.5.2.2 Welke vragen blijven over?
 - 12.4.5.3 Welke historische lijn loopt door de verschillende gnostische stelsels?
 - 12.4.5.3.1 Wat is de relatie met de gangbare mythologie en filosofie?
 - 12.4.5.4 Welke psychologische factoren spelen een rol bij de vorming van een gnostisch (denk)stelsel?
 - 12.4.5.4.1 Wat is inspiratie, wat speculatie?
 - 12.4.5.4.2 Relatie met godsdienstpsychologie
 - 12.4.5.4.3 Relatie met dieptepsychologie
 - 12.4.5.5 Welke gangbare vragen uit de godsdienstfilosofie worden in de gnostiek beantwoord en welke niet? Zie aldaar.
 - 12.4.5.6 Hoe verhouden de Gnostische denkbeelden zich tot denkbeelden in het orthodox Christendom? Zie de opsomming bij Godsdienstfilosofie
 - 12.4.5.7 Hoe verhouden de Gnostische denkbeelden zich tot denkbeelden in de esoterische filosofie, zoals in Theosofie en Antroposofie
 - 12.4.5.7.1 sferen – lichamen
 - 12.4.5.7.2 Micro- en makrokosmos
 - 12.4.5.7.3 Kosmogeenese
 - 12.4.5.7.4 Symboliek
 - 12.4.5.8 Hoe verhouden de Gnostische denkbeelden zich tot denkbeelden in de VKK
 - 12.4.5.8.1.1 zoals bijv. in “Pelgrim op aarde” en in de “Denkbeelden” van de Missie en Visie

12.5 Kernliteratuur: LCIS papers + één of meer andere

R. van den Broek	Gnosis in de Oudheid. Zie Basis Literatuur.	
J. Slavenburg en Willem Glaudemans	Nag Hammadi geschriften. Zie Basis Literatuur.	

12.6 Aanraders voor verdere studie (naast de kernliteratuur)

G. Quispel, red.	Gnosis, de derde component van de Europese cultuurtraditie, Utrecht, 1988.	
H.P. Blavatsky	On the Gnostics, Compiled and Annotated by H.J. Spierenburg, San Diego, 1994.	
G. Quispel	De Gnosis in Het oudste Christendom en de Antieke cultuur (Haarlem, 1951), Deel II.	
H. Jonas	Het gnosticisme, Utrecht/Antwerpen, 1969.	
J. van Oort en G. Quispel	De Keulse Mani-Code Codex, vertaald, ingeleid en toegelicht door Johannes van Oort en Gilles Quispel, Amsterdam, 2005.	
J. van Schaik	Unde malum – Dualisme bij manicheeërs en katharen, Baarn, 2004.	
Ronald van Vliet	Manicheïsme als het Christendom van vrijheid en liefde, Kampen, 2000.	
LCIS 140.001-2 - p3-32	12.7 Source Material I: Gnosis (A.G. Vreede, 1957-59) 140.001-2 - p3-32 12.7.1 Introduction 12.7.2 Origins 12.7.3 Divine Motherhood and Divine Sonship 12.7.4 The Pleroma or World of Fullness 12.7.5 The One Divine Aion 12.7.6 The Sophia Myth 12.7.7 Appendix: Some Sources of Gnosis	

13 Module “Esoterische filosofie”**13.1 Beschrijving**

- 13.1.1 Kosmogenezis
- 13.1.2 Evolutie
- 13.1.3 Zeven stralen
- 13.1.4 Eenheid van alle leven geopenbaard op zeven gebieden
- 13.1.5 Karma
- 13.1.6 Reïncarnatie
- 13.1.7 Innerlijk bestuur der wereld
- 13.1.8 Engelen
- 13.1.9 Het spirituele pad.

13.2 Docenten tot nu toe: pr. Ronald Engelse, mgr. Gert Jan van der Steen**13.3 Powerpoint presentatie, als hyperlink: [Spreken over de Ziel.pptx](#)****13.4 Taken.**

- 13.4.1 Lees en overpeins Stanza 1 t/m 3 uit de Geheime Leer deel van H.P.Blavatsky (de verklaringen alleen voor zover gewenst)

13.5 Opdrachten vanuit de internationale cursus

Opdrachten voor de hieronder genoemde LCIS papers vindt u in [dit document](#).

13.6 Kernliteratuur: LCIS papers + één of meer andere

Bestudeer minstens één van onderstaande werkjes:

Danielle Audoin Niveau: algemeen Gericht op pad TVN Bib	Een benadering van Theosofie Uitg. Theos. Ver. ISBN 90-6175-062-8 73p	De ontdekking van het goddelijke in onszelf en in elke levensvorm; Wat is Theosofie? Samenstelling en evolutie van de mens. Het Hoger Zelf.
R. Ellwood Niveau: algemeen TVN Bib	Wat is Theosofie? ISBN 90 215225 86	Robert Ellwood is priester in de Vrij-Katholieke Kerk. Hij geeft hier zijn beleving van de theosofische leringen.
I.H. Hoskins Niveau: algemeen TVN Bib	Grondslagen van Esoterische Filosofie ISBN 90-6175-067-9 80p	Bespreking van een aantal sleutelpassages uit het werk van H.P.B. Algemeen boekje, zeer toegankelijk.
W.Q. Judge Niveau: algemeen, klassiek TVN Bib	De oceaan van Theosofie ISBN 90 703284 45, uitgave 1996.	William Quan Judge was een van de oprichters van de Theosophical Society in 1875. Zijn Amerikaanse Afdeling splitste zich na de dood van H.P.B. af van de T.S.-Adyar. (Het Theosofisch genootschap). Zijn intro-boek wordt nog steeds intensief bestudeerd, ook in de T.S.-Adyar.
Kocku von Stuckrad	Esoterie. Amsterdam University Press, 2014, 280 pp, ISBN 90-8964-621-3	Wat is esoterie? Van tarotkaarten en horoscopen tot de Kabbala en New Age, een heldere en levendige beschrijving van de oorsprong van de esoterie. Zijn benadering is dat esoterie een onuitwisbaar stempel heeft gedrukt op de grote theologische en natuurwetenschappelijke discussies en dan ook serieus dient te worden genomen als een belangrijke rode draad in de Europese godsdienstgeschiedenis.
Iqbal Taimni Niveau: hoog TVN Bib	Een weg tot zelfontdekking Uitg. Theos. Ver. 1989 ISBN 90 617506 01	Het meest gebruikte boek voor cursussen 'inleiding tot de Theosofie'. Helder geschreven. Veel Indiase terminologie.
F. Visser Niveau: hoog, modern, psychologisch TVN Bib	<i>Zeven Sferen</i> – Theosofie als leidraad voor psychologie en levensbeschouwing, TVNA, 1996, 253p ISBN 90-6175-070-9	Overzicht van het wereldbeeld van de theosofie, met aandacht voor recente ontwikkelingen in de psychologie, met name de transpersoonlijke psychologie. Met verwijzingen naar C.G. Jung, C.W.L. en Ken Wilber

13.7 Aanraders voor verdere studie (naast de kernliteratuur)

LCIS: 140.001	Theosophy among the Ancients	<p>13.8 Paper 1 Theosophy among the Ancients (Sten von Krusenstierna)</p> <p>13.8.1 Volume I: 140.001-I- p1-39</p> <p>13.8.1.1 The Ancient Wisdom: Definition, The Wisdom Teaching, Its Characteristics, Its Influence on Christianity</p> <p>13.8.1.2 The Orphic Religion: The Dionysian Myth, Orphic Cosmology, The Orphic Worldview, A Forerunner of Christianity, Many New Concepts</p> <p>13.8.1.3 The Mysteries: Introduction, The Mysteries of Eleusis</p> <p>13.8.1.4 Greek Philosophy: Pythagoras, Plato, The Stoics</p> <p>13.8.1.5 The Hermetica: The Writings, Hermetic Theology, Man's Liberation</p> <p>13.8.1.6 The Mystery Religions: Introduction, The Stages in the</p>
---------------	------------------------------	--

		<p>Mysteries, Mythraism, The Mysteries of Isis</p> <p>13.8.2 Volume II: 140.001-II- p3-57</p> <p>13.8.2.1 Ancient Wisdom in Judaism: Short History of the Jewish People, Hebrew Scripture and other Writing, Philo and Hellenistic Judaism, Divine Wisdom hidden in Scripture, The Apocalypics, Early Jewish Mysticism</p> <p>13.8.2.2 Gnosticism: The Problem of Definition, The Nag Hammadi Texts, Some Gnostic Doctrines, Its Influence on Christianity, Gnostic Texts</p> <p>13.8.2.3 Christianity: Early Christianity, Christian Mythology, Jewish Christianity, From Jewish Sect to Mystery Cult, Paul - Theologian and Mystic, The Gnostic Phase, Clement of Alexandria, Origen, From Mystery Cult to State Religion</p> <p>13.8.3 Volume III: 140.001-III - p3-44</p> <p>13.8.3.1 Neo Platonism</p> <p>13.8.3.2 Manicheism</p> <p>13.8.3.3 Conclusion</p> <p>13.8.3.4 Appendix: Christianity and the ancient Mysteries –Deification – Chronology</p>
LCIS: 140.004.01	Modern Theosophy	<p>13.9 Paper 4: Modern Theosophy (Hugh Shearman and John Aleo) 140.004 - p3- 23</p> <p>13.9.1 Introduction</p> <p>13.9.2 Theosophy</p> <p>13.9.3 The essentials of theosophy</p>
LCIS: 140.000-II- p3-49	Extracts from Modern Theosophy	<p>13.10 Source Material II: Extracts from Modern Theosophy (Hugh Shearman) 140.000-II- p3-49 (65)</p> <p>13.10.1 The Meaning of Theosophy</p> <p>13.10.2 Man and his Universe</p> <p>13.10.3 The Evolution of Man</p> <p>13.10.4 The Purpose of Evil</p> <p>13.10.5 Theosophy and Christianity</p>
Blavatsky, H.P.	De Geheime Leer	(gebruik de index)
Wood, Ernest	The seven rays, Quest Book, 1925/1979, 188 p. + verklaring sanskriet woorden; gebaseerd op korte verwijzing in de Geheime Leer, H.P.B.	

14 Module “Esoterie in de Bijbel”

14.1 Beschrijving

14.2 Docent tot nu toe: pr. Ronald Engelse

14.3 Handouts, als hyperlink: [Esoterie in de Bijbel introductie.doc](#)

14.4 Opdracht

Bij " The Hidden Wisdom " van Geoffrey Hodson: het is leerzaam aan de hand van enkele beeldenrijke

bijbelverhalen te ‘oefenen’ of je zelf een verborgen betekenis kunt vinden, voordat je het betreffende hoofdstuk leest.

14.5 Werkstukken

14.5.1 Kies een epistel en/of een evangeliëlezing uit het lectionarium. Lees de tekst ook in de Bijbelse context.

14.5.2 Verklaar de tekst in de zin van de esoterische wijsbegeerte en bied jouw verklarende tekst aan ter publicatie in het maandbericht van je kerkgemeente.

14.6 Kernliteratuur: LCIS papers + één of meer andere

14.7 Aanraders voor verdere studie (naast de kernliteratuur)

Hodson, Geoffrey	The Christ Life from Nativity to Ascension, Quest Book, 1975, 458 p., ISBN 0835604675	Hodson writes: "Every must it be remembered that the wondrous story (of Jesus the Christ) was never intended to be read as a record of external events alone, but rather as a revelation of the divine within man." He believes that the Bible should be considered in both its historical and its allegorical significance.
Hodson, Geoffrey	The Inner side of Church Worship = Eenwording met het goddelijke bewustzijn. Uitg. de Driehoek Amsterdam e.v.a.	
Hodson, Geoffrey	The hidden wisdom in the Holy Bible. Zie Basis Literatuur.	Het is leerzaam aan de hand van enkele beeldenrijke bijbelverhalen te ‘oefenen’ of je zelf een verborgen betekenis kunt vinden, voordat je het betreffende hoofdstuk in The Hidden Wisdom leest.
Stok, J.E. van der	De hemelse machten achter het kerkelijk jaar. Zie de Basis Literatuur.	
Stolp, Hans	<i>Jezus van Nazareth - esoterisch bijbellezen</i> , Ankh-Hermes, Deventer, 1998, 294 p. w.o. 10 p. noten.	Betrekt ons op de aloude mysterie of wijsheid traditie waarmee de Bijbel met nieuwe ogen kan worden gelezen en Jezus met name wordt gezien als drager van de Christuskracht, als voorbeeld en wegwijzer voor hoe wijzelf de drager kunnen worden van de Christusgeest 'die louter liefde' is. Talloze teksten uit het Nieuwe (en Oude) Testament lichten op en krijgen waarde en betekenis voor nu. Exegese in de diepte ... Dit boek ook te rangschikken onder esoterie, persoonlijke, geestelijke ontwikkeling, groei.
Stolp, Hans	<i>Johannes de Ingewijde.- esoterisch Bijbellezen</i> , 1990, 150p	

15 Module “VKK: leer“

15.1 Beschrijving

15.2 Handouts, als hyperlink: [Pigott Scheiding der wegen.doc](#), [VKleer grondslag.doc](#)

15.3 Werkstuk

15.3.1 Verdere uitwerking, op basis van eigen studie, van het specifieke van de Vrij-Katholieke visie op Christelijke bronnen en - traditie. In samenspraak met de docent; vrij te kiezen uit:

- 15.3.1.1 God, de schepping;
- 15.3.1.2 de Drie-eenheid;
- 15.3.1.3 de persoon van Christus, de twee 'naturen', zijn kruisoffer - gekruisigd voor onze zonden;
- 15.3.1.4 verlossing; genade;
- 15.3.1.5 het koninkrijk der Hemelen;
- 15.3.1.6 de menselijke natuur en schepping van de mens;
- 15.3.1.7 bronnen van de theologie: de Bijbel, de concilies, de traditie, de filosofische en religieuze stromingen in de begintijd;
- 15.3.1.8 buiten-christelijke bronnen;
- 15.3.1.9 voortgaande openbaring;
- 15.3.1.10 andere bronnen waaruit de VKK put.

15.4 Opdrachten

- 15.4.1 Kerkelijk jaar is voor ons een hulpmiddel. Hoe zo? Waartoe en hoe?
- 15.4.2 Betekenis van Kerstmis. Doop etc.: volgens de auteur, volgens eigen inzicht?
- 15.4.3 Evangelie bevat geen geschiedenis, alleen een mythe (blz. 13). Ben je het daarmee eens?
- 15.4.4 Noem de kerkelijke hoofdfesten enbijkomende feesten. Is dit onderscheid wel te maken? B.v. Driekoningen (betekenis van goud, wierook en myrrhe/mirre).
- 15.4.5 Wat is je mening over de visie van de auteur over de Joden (blz 39)?

15.5 Opdrachten vanuit de internationale cursus

Opdrachten voor de hieronder genoemde LCIS-papers vindt u in [dit document](#).

15.6 Kernliteratuur: LCIS-papers + één of meer andere

<p>LCIS Unit 5</p>	<p>The LCC: Doctrine</p>	<p>Source Material I: Geeft VK leerstellingen waar en waarom die afwijken van de traditionele (van een eeuw geleden: jaren'20); is een (ouderwetse) VK-theologie. Er is een beknopte NL-versie beschikbaar: Pigot, F.W., The Parting of the Ways, 1927.</p> <p>Paper 1: meer christelijke vrij-katholieke religie dan theologie; zeer uitvoerig. Min of meer samenvattend: van Part II de laatste hoofdstukken IX (wat de LCC te bieden heeft en een blik op de toekomst van de LCC (New Age.) en hoe een vrij-katholiek te karakteriseren.</p> <p>Paper 3, Volume I, Part I en II; volume 2: wijkt sterk af van de gangbare opvattingen over de schepping en over God, vele citaten uit werken van CWL; met slot de 'VK kerkvaders' (CWL, JIW, FWPigot!): is basis voor de VK leer.</p> <p>15.7 Paper 1 The Life within the Form (Edward Matthews) 050.001-I-p1-45</p> <p>15.7.1 Part I</p> <p>15.7.1.1 The Master</p> <p>15.7.1.2 The Ancient Paths to Purification</p> <p>15.7.1.3 Illumination and Union</p> <p>15.7.1.4 The Path of Illumination</p> <p>15.7.1.5 The Path of Union</p> <p>15.7.1.6 The Path of Life</p> <p>15.7.2 Part II 050.001-II- p1-49</p> <p>15.7.2.1 Man's Place on the Path</p> <p>15.7.2.2 Those Who have gone before</p> <p>15.7.2.3 The LCC and its Place in the World</p> <p>15.7.2.4 The LCC and What it offers to the World</p> <p>15.7.2.5 Liberal Catholics</p> <p>15.7.2.6 The LCC and the Future</p> <p>15.8 Paper 3 Liberal Catholic Doctrine (Sten von Krusenstierna)</p>
------------------------	------------------------------	--

		<p>15.8.1 Volume 1 General Outline</p> <p>15.8.1.1 Part I: Introductory Views 050.003-I - p1-30</p> <p>15.8.1.2 Approaching the Subject</p> <p>15.8.1.3 The LCC - Its Doctrinal Position</p> <p>15.8.1.4 Liberality and Freedom of Interpretation</p> <p>15.8.1.5 Some Views on LC Theology</p> <p>15.8.1.6 The LCC: Various Aspects</p> <p>15.8.1.7 Part II: The Official Doctrine 050.003-II- p31-73</p> <p>15.8.1.8 The Doctrine of God, The Trinity</p> <p>15.8.1.9 The Doctrine of Man: The Traditional Catholic Doctrine of Man, Original Sin, the constitution of Man, Made in the Image of God</p> <p>15.8.1.10 The Doctrine of Christ: The Dual nature of Christ, The Incarnation</p> <p>15.8.1.11 The Divine Plan (J.B. Parry): The Ordered Nature of the Universe, The Evolution of Life, Human, Reincarnation and After - Death conditions, Causality as applied to Human Existence - Judgement</p> <p>15.8.1.12 Ethics and Spiritual Growth: Love Thy Neighbor, The light within All, The Brotherhood of Man, The Laws of spiritual Growth</p> <p>15.8.1.13 The Church and the Sacraments (J.B. Parry): The Church: General, The Notes of the Church - Unity, Holiness, Catholicity, Apostolicity</p> <p>15.8.1.14 The Sacraments: Dominical Institution, The Requirements of a Valid Sacrament, Meaning of 'valid' and 'irregular'</p> <p>15.8.1.15 Outline of Requirements for each Sacrament: Baptism, Confirmation, Eucharist, Penance and Absolution, Unction, Marriage, Orders</p> <p>15.8.1.16 Various Subjects: Our lady, The Communion of Saints, The Angels, The Seven Rays</p> <p>15.8.1.17 Appendix. The Claims of Theology (E.J. Burton): The Basis of Theology, Definitions, Our Own Task, The 'God' Concept, Initiation</p> <p>15.8.2 Volume 2: The Teachings of the LC Fathers 050.003-II- p1-62</p> <p>15.8.2.1 Commentaar</p> <p>Met slot de 'VK kerkvaders' (CWL, JIW, FWPigot!): is basis voor de VK leer.</p> <p>15.8.2.2 Introduction</p> <p>15.8.2.3 God</p> <p>15.8.2.4 Creation</p> <p>15.8.2.5 Man</p> <p>15.8.2.6 Christ</p> <p>15.8.2.7 The Divine Plan</p> <p>15.8.2.8 The Church and the Sacraments</p> <p>15.8.2.9 Epiloque</p> <p>15.8.2.10 Appendix: A Short Biography on F.W. Pigot.</p>
Outer, F.R. den	Wie zegt gij dat ik ben – de vraag naar het wezen van Jezus Christus; Nr 14 in de VK reeks, Arnhem.	<p>Het betreft een vrij-katholieke Christologie, dus Christus in VK perspectief – volgens de auteur (bewerking van artikelen in VK Visie <u>71</u>, nr. 3, 20-23, IX 97).</p> <p>Wie was Jezus? Een geestelijk mens, een wijsheidsleraar, een sociaal profeet, de grondlegger van een beweging. Is Jezus Christus goddelijk of menselijk? Zijn de goddelijke en menselijke natuur van elkaar gescheiden of niet gescheiden? Is Christus dezelfde als de Tweede Persoon van de Heilige Drievuldigheid? De Tweede Persoon van de Heilige Drievuldigheid is werkzaam in Christus, die bij zijn incarnatie (menswording) in Palestina het lichaam van Jezus gebruikte. In Jezus Christus is God als vonk aanwezig, in beginsel niet anders dan in elk mens, maar oneindig meer ontwikkeld dan bij ons. 'Bewustzijn' is de sleutel tot het verstaan van dit mysterie.</p>
Outer, F.R. den	Pelgrim op aarde –	Een eigentijdse weergave van hoofdpunten van de VK leer, hier en daar geplaatst tegenover andere opvattingen.

	hoofdpijnen van de VK visie in vogelvlucht, uitgave VK, 94 p.	
LCIS: Dr. Annie Besant	Esoteric Christianity .	
LCIS: The Rt. Rev. C.W. Leadbeater	The Christian Creed	
LCIS: The Rev. W. Shepherd	The Sacraments	
LCIS: The Rt. Rev. Adriaan G. Vreede	À la Gloire de Dieu.	
LCIS: The Rt. Rev. Ch. Wicks	The Liberal Catholic Church and some Aspects of its Doctrine	

15.9 Aanraders voor verdere studie (naast de kernliteratuur)

The LCC: doctrine LCIS Unit 5, Source Material 1	The Parting of the Ways - samenvatting van het gelijknamige boek: <i>The Parting of the Ways – the teachings of the LCC, compared and contrasted with traditional teachings</i> , ThPH, London 1927, 120 blz.+ index.	Inleiding. Het vastleggen van het geloof. De leer over God. De leer over Christus. De leer over de mens. De traditionele leer van de verzoening. De VK leer van de verzoening. Zonde: oorzaak en genezing. Bekering en daarna. De Leer der laatste dingen - het einde. De uiterste autoriteit. Het vooruitzicht. Betreft een sterk verkorte vertaling van een studie die ingaat op die VK-leringen die afwijken van de toen (de jaren '20) en ten dele nu nog gangbare Christelijke leerstellingen, daarmee de reden en het bestaansrecht van de VKK aangevend.
Gall, Edward	De Mysteriën van de Geestelijke Hemelvaart, 17 p.	Inleiding. De Kleine Mysteriën of de Maria Mysterie: Het Eerste Maria Mysterie - de Aankondiging (geestelijke eenvoud, zuiverheid onderwerping van de Goddelijke wil en doelstelling, nederigheid, deemoedigheid/zachtmoedigheid. Het Tweede Maria Mysterie - het bezoek van Maria aan Elisabeth. Het Derde Maria Mysterie - de Geboorte. Het Vierde Maria Mysterie - de Opdracht (Christus in de Tempel). Het Vijfde Maria Mysterie - het Vinden van het Kind in de Tempel. De Grote Mysteriën: Het Eerste Mysterie - de Doop. Het Tweede Mysterie - de Verzoeking. Het Derde Mysterie - de Verheerlijking. Het Vierde Mysterie - de Kruisiging. het Vijfde Mysterie - de Opstanding. Het Zesde Mysterie - de Hemelvaart. Het Zevende Mysterie: de Nederdaling van de Heilige Geest. Epiloog: De Laatste Maria Mysteriën - Het Zesde Maria Mysterie - Maria Hemelvaart. Het Zevende Maria Mysterie - de Kroning van de Maagd en de Zaligheid van alle Heiligen.
Leadbeater, C. W.	De verborgen zijde van de Christelijke Feestdagen. Zie Basis Literatuur.	
Outer, F.R. den	De vergankelijkheid van Godsbeelden – over God	Huidige tijdsbeeld, de religieuze mens, kerken en hun historische erfenis, de last van de traditie, het Gods- en mensbeeld, vader als

	de Vader, nr 10 VK reeks Arnhem, 1999, 12 blz A5	symbool voor God, het mensbeeld, het Christendom een autoritaire religie?, en de Vrij-Katholieke kerk?, de aansprekelijkheid van God de Vader
Outer, F.R. den	Het uitspansel van mijn ziel (bewerkte tekst in de Vk, <u>65</u> , nr.6, 18-20, dec. 92 en apart uitgegeven)	Godsbewijzen. De Heilige Drievuldigheid
Outer, F.R. den	De onmogelijkheid van God(bewerkte tekst in de VK Visie <u>67</u> , nr. 6, 5-7 dec. 93 en apart uitgegeven)	
Outer, F.R. den	Pelgrim op aarde – hoofdlijnen van de VK visie in vogelvlucht, uitgave VK, 94 p.	Een eigentijdse weergave van hoofdpunten van de VK leer, hier en daar geplaatst tegenover andere opvattingen
Pameijer, J.	Het spiegelbeeld van God - Godinnen als symbolen van de ziel; 252 p; uitgave Ankh-Hermes, 1999. ISBN 90-202-8196-8	De vrouwelijke zijde van God wordt als Gods dynamische kracht gezien. Deze heeft zich in vele antieke godinnen, de aartsmoeders, de gnostische Sophia, de bijbelse Eva en ten slotte in Maria, de moeder van Jezus, Maria van Bethanië en Maria Magdalena geopenbaard. Langs deze lijnen vertelt het boek de geschiedenis van de ziel.
Prummel, Peter	Eenwording met het Goddelijk bewustzijn, 3 p.	Vragen met inleidingen over het gelijknamige boek van G. Hodson
Stok, J.E. van der	De hemelse machten achter het kerkelijk jaar. Zie de Basis Literatuur.	
Vledder, W.H. van	God, on-geopenbaard; God, geopenbaard in een Drievuldigheid, 41 blz	deel.1 Hoe maken wij ons een voorstelling van de stoffelijke wereld, van de bovenstoffelijke wereld? deel.2 Het toetsen van onze voorstelling van de werelden. Zijn ze waar? Wat is waarheid? Subjectieve en objectieve waarheid deel 3 Hoe werkt de wetenschap, de wijsbegeerte, de metafysica? deel 4 Waar eindigt aardse kennis, waar begint het mysterie? deel 5 Geloven en weten - het conflict tussen godsdienst en wetenschap deel 6 Het bewustzijn en zijn drempels. Onderbewustzijn, bewustzijn, bovenbewustzijn deel 7. Hoe staat ge tegenover God? Onderscheid tussen het Absolute, de Godheid en de Drie-enige God deel 8 Gods oneindigheid. Gods eeuwigheid deel 9 God transcendent en immanent deel 10 Het Absolute. De Godheid deel 11 De Heilige Drie-eenheid deel 12 De Derde Persoon van de Heilige Drie-eenheid. De rol van de Derde Persoon bij de opbouw van het heelal. De Heilige Geest, de Levendmaker, het Universele Denkvermogen, het Vuur der Schepping deel 13 De Tweede Persoon van de Heilige Drie-eenheid deel 14 De Eerste Persoon van de Heilige Drie-eenheid (N.B. de auteur was niet tevreden met dit werk; toch o.i. van belang.)
Wedgwood, J.I.	Nieuwe denkbeelden over kerkelijk ceremonieel, Stichting Ruysbroeck, 1930	Ook in de Engelse totaaluitgave van Wedgwood bij St. Alban Press
Wedgwood, J.I.	The Presence of Christ in the Holy Communion and other writings, 1984, 188 p., St. Albans Press.	

16 Module “VKK: geschiedenis en organisatiestructuur”

16.1 Beschrijving

Het ontstaan van de Vrij-Katholieke Kerk en huidige plaats temidden van de andere kerken.

De LCC/VKK als een van de kerkgenootschappen; historisch bepaald; liturgie en sacramenten binnen de liturgische en sacramentele (Westerse) ontwikkeling/geschiedenis daarvan.

Verband tussen de VKK, de Anglicaanse kerk (in de UK) en de vrijzinnige (protestantse) kerken (in Nederland).

16.2 Opgaven vanuit de internationale cursus

Opgaven voor de hieronder genoemde LCIS-papers vindt u in [dit document](#).

16.3 Kernliteratuur: LCIS-papers + één of meer andere

<p>LCIS Unit 3</p>	<p><i>The LCC: History Paper 1 A Brief History of the LCC (Sten von Kruenstierna</i></p>	<p>Geschiedenis van de VKK: zeer uitgebreide geschiedschrijving. <u>Part 1</u>: speciaal van belang hoofdstuk 6, hoewel enige kennis gewenst is over de OKK (hier zeer uitgebreid gegeven) en de TS (minder uitgebreid; wel ook over Krishnamurti). Voor verdere studie zie ook <u>Part 2</u>: speciaal hfdst (de Wederkomst, gezien in de persoon van Krishnamurti) en (the New Spirit - het Nieuwe Elan: consequenties van de vergissing van de Wederkomst in Krishnamurti).</p> <p>16.3.1 Part 1: 03001-I- p1-36</p> <p>16.3.1.1 Spiritual Forebears</p> <p>16.3.1.2 Earlier Liberal Catholics</p> <p>16.3.1.3 The Old Catholic Church</p> <p>16.3.1.4 The Theosophical Society</p> <p>16.3.1.5 Events Create the Movement 1908-1916</p> <p>16.3.1.6 Formative Years 1917-19</p> <p>16.3.2 Part 2: 03001-II- p1-53</p> <p>16.3.2.1 Expansion and Opposition, 1920-1925.</p> <p>16.3.2.2 The Expected Coming</p> <p>16.3.2.3 Difficult Years, 1931-1955</p> <p>16.3.2.4 A New Spirit, 1956-1963</p> <p>16.3.2.5 The recent years, 1964-1977</p> <p>16.3.2.6 Short Recapitulation</p> <p>16.3.2.7 The Modern Founders</p>
<p>LCIS Unit 5, Source Material 1</p>	<p>The Parting of the Ways (Pigott)</p>	<p>16.4 Scheiding der Wegen (F.W. Pigott) Betreft een sterk verkorte vertaling van The Parting of the Ways – the teachings of the LCC, compared and contrasted with traditional teachings, uitgave TPH, London 1927. Op deze uitgave is ook gebaseerd Unit 5 The LCC: doctrine – source material I The Parting of the Ways.</p> <p>16.5 Source Material I The Parting of the Ways (F.W. Pigott) 050 ... -64</p> <p>16.5.1 Commentaar</p> <p>Geeft VK-leerstellingen waar en waarom die afwijken van de traditionele (van een eeuw geleden: jaren’20). Is een (ouderwetse) VK theologie.</p> <p>16.5.2 Introduction</p> <p>16.5.3 The Deposit of Faith</p> <p>16.5.4 The doctrine of God</p>

		16.5.5 The doctrine of Christ 16.5.6 The doctrine of Man 16.5.7 The doctrine of Atonement: Traditionalist 16.5.8 The doctrine of Atonement 16.5.9 Liberal 16.5.10 Sin, its Cause and its Cure 16.5.11 Conversion and After 16.5.12 Finality 16.5.13 The Ultimate Authority 16.5.14 The Outlook
Washington, Th. L.	De Vrij-Katholieke Kerk en de Christelijke traditie - een historische en leerstellige beschouwing; LCIS losse uitgave	16.6 <u>Deel 1</u> 16.6.1 Geschiedenis van het vroege Christendom en de traditionele Christelijke leer 16.6.2 Commentaar op het geschiedkundig overzicht 16.6.3 Een eerste verkenning van enkele Christelijke leerstellingen 16.6.4 Wat houdt het kerk begrip in? 16.6.5 Aanleiding en ontstaan van de VKK 16.7 <u>Deel 2</u> 16.7.1 Stichting van de VKK (het ontstaan van de VK-liturgie, de beginselverklaring en de leer, de Ceremonies of the LC rite)

16.8 Aanraders voor verdere studie (naast de kernliteratuur)

LCIS	GES	Table of Apostolic Succession
LCIS	GES	The General Constitution
LCIS	James I. Wedgwood	The Beginnings of the Liberal Catholic Church

17 Module “VKK: “Beeldtaal en symboliek”

17.1 Beschrijving

Het bijzondere karakter van de VKK is haar nadruk op beleving in vrijheid. De kerk kent geen dogma's om de innerlijke beelden die in ons opkomen te begrenzen of te bestrijden. Prof. Van der Stok adviseert wel de innerlijke beelden die in je opkomen ‘te testen aan de leer’, aan de leringen van de grote zieners, zoals H.P.B., C.W. Leadbeater, zodat er geen fantasie of illusie ontstaat. “Wees kritisch, maar tegelijkertijd constructief” en vraag je altijd, ja altijd, af: “Waarheen leiden deze beelden mij?”. “Wees een zorgvuldig waarnemer van je eigen scheppingen”.

“Ik wil dat u zelf op een veel grootser manier leert kijken, dat u het vermogen van visie ontwikkelt”.

We zullen de beelden die in ons komen zichtbaar maken; we zullen iets van innerlijke kracht van het voorstellingsvermogen (“beelding” zei Piet Mondriaan) leren kennen. We zullen iets leren zien van de eeuwig verstaanbare beeldtaal in de Bijbel, en met de ogen van de ziel leren kijken naar die prachtige, alles voleindigende rite, vol reeksen van beelden: de Heilige Mis.

Samengevat:

Beelden uit de Bijbel (naar Geoffrey Hodson, en Prof van der Stok). De beelden van een bijbeltekst exploreren.

Psalmen in beeld, bijv. “Wie zal beklimmen de berg des Heren”

Zelf oefenen, imaginatie en innerlijk onderzoek.

17.2 Docent tot nu toe: Pr. Ronald Engelse

17.3 Powerpoint presentatie, als hyperlink: [Beeldtaal en symboliek VKK.pptx](#)

17.4 Handouts, als hyperlink: [Beeldtaal en symboliek handout.docx](#)

17.4.1 Werkwijzer ‘Spreken en luisteren met de ziel ‘

17.5 Werkstukken en/of taken

17.5.1 Oefening in voorstellingsvermogen, tekenen.

17.6 Kernliteratuur: LCIS papers + één of meer andere

Hodson, Geoffrey	The hidden Wisdom of the Holy Bible. Zie Basis Literatuur.	
Pr. J.E. van der Stok Niveau: hoog RvO	Geselecteerde lezingen over genezing en de koninginnelijke kracht van de imaginatie	
Carl G. Jung e.a. Niveau: hoog	De mens en zijn symbolen, Lemniscaat Rotterdam 1971 ISBN 90 6069 038 9	Geschreven om het wetenschappelijk werk van Jung ook toegankelijk te maken voor een groter publiek. Over het onbewuste, dromen, mythen, archetypen.

17.7 Aanraders voor verdere studie (naast de kernliteratuur)

Joseph Campbell en Bill Moyers	Mythen en bewustzijn. Zie Basis Literatuur.	
G.S. Arundale	The Lotus Fire T.P.H. Adyar 1939	Een studie in symbolische Yoga, gebaseerd op de Stanza's van Dzyan. Symbolen die leven en stralen; dynamische symbolen ervaren, symbolen aan het werk.
Joseph Campbell Niveau: hoog Zelf	De held met de duizend gezichten. Contact 1990, ISBN 90 3546828 4, 375p	De mythen en legenden van alle culturen verlopen volgens vaste patronen. Zij geven allen antwoord op dezelfde vragen. Jung geeft een interpretatie van de mythologie met fascinerende psychologische implicaties. "Een briljant onderzoek naar de eeuwige worsteling van de mens ", op zoek naar zijn ware zelf.

18 Module "Psychologie"

18.1 Beschrijving

18.2 Kernliteratuur (boeken als voorbeeld bedoeld)

LCIS: 170.001.01	Human Behavior	<p>18.3 Paper 1: Human Life and Function: Mankind in the World (Joseph C. Finney), Part 2 170.001-I- p26-95</p> <p>18.3.1 Human Development and Personality</p> <p>18.3.2 Human communication and Human Societies</p> <p>18.3.3 Altered States of consciousness</p> <p>18.3.4 Helping People with Emotioanl Problems</p> <p>18.3.5 Some Philisophical Questions about Human Life and Function</p> <p>18.3.6 Interactions of the Human Sciences and Professions: Medicine, Law end Religion</p>
Kees en Marijke Aaldijk	<i>De geheimen van de ziel. Integrale wijsheid over leven, dood en bewustzijn</i> , Elmar, Rijswijk, 2009, 240	Dit boek gaat over de zoektocht naar verborgen dimensies van de werkelijkheid, de daar geldende regels en de krachten die het leven nu en in het hiernamaals beïnvloeden. De auteurs (resp. psycholoog en onderwijzeres) hebben zich gebaseerd op de informatie uit de nalatenschap van de Zweeds esotericus Henry T. Laurency, die zich heeft laten leiden

	pp, ISBN 9789038919539	door het boeddhisme, de vedanta en de theosofie. Diens holistische visie richt zich met name op de menselijke evolutie en de ontwikkelingsniveaus, die daarmee corresponderen.
--	---------------------------	--

18.4 Aanraders voor verdere studie (naast de kernliteratuur)

Karin Hamaker	<i>Jungs psychologische typen in de praktijk</i> , Symbolon, 2012, 256 pp, ISBN 9789074899390	Op basis van haar eigen ervaringen als psychotherapeute beschrijft Hamaker de persoonlijkheidstypologie van Carl Jung. Het accent ligt op de bruikbaarheid en toepasbaarheid van Jungs inzichten in het dagelijks leven, (relatie)therapie, opvoeding en bedrijfsleven. Tegelijkertijd probeert de auteur een zo zuiver mogelijk beeld te geven van de oorspronkelijke theorie.
Emma Jung	<i>Animus en Anima</i> , Lemniscaat, 2014, 92 pp, ISBN 9789056372439	Jung noemde het mannelijke aspect van de vrouw de animus en het vrouwelijke van de man de anima. Zijn vrouw Emma heeft het fenomeen animus/anima jarenlang bestudeerd. Haar heldere, toegankelijke beschrijving maakt animus en anima voor de lezer tot herkenbare realiteiten.
Geoffrey Hodson	<i>De zeven mensentypen</i> , Uitg. Theos. Ver., 95 p, ISBN. 9061750482	De leer van de zeven stralen, waarin het Goddelijke zich openbaart (Kracht, Liefde-Wijsheid, Schoonheid, Harmonie, Takt, Toewijding, Dienst) toegepast op mensen die de eigenschappen behorende bij elke straal hebben ontwikkeld.
Steiner, Rudolf	Voordrachten over het Johannes Evangelie e.v.a.	
Tjeu v.d Berk	<i>Mystagogie</i> , Inwijding in het symbolisch bewustzijn, Meinema, Zoetermeer, 2000, 182 p, ISBN 90-211-3768-2	Het verbeeldend bewustzijn, in dit boek symbolisch bewustzijn genoemd, stond centraal in de inwijdingsriten van de oude mysteriegodsdiens en speelt eveneens sterk door in de hedendaagse esthetisering van het wereldbeeld. Religie en kunst bestaan bij de gratie van symbolen, dat wil zeggen, bij de gratie van een verbeelde werkelijkheid. Grote klassieke filosofen en kerkvaders waren gevoelig voor dit schouwend vermogen van de mens. Zij noemden hun inwijding in de symbolische werkelijkheid 'mystagogie', een agogie in het mysterie van het bestaan. In onze tijd heeft Jung weer een vurig pleidooi gehouden voor dit symboliserend vermogen van de mens. In het laatste hoofdstuk illustreert de auteur zijn visie op symboliseren concreet aan de hand van het fenomeen de speelfilm. De film voert ons bij uitstek binnen in de werkelijkheid van de illusie-rijke verbeelding. Hij appelleert aan de visionaire oplettendheid van de toeschouwer.
Murray Stein Niveau: hoog	<i>Jung's Treatment of Christianity</i> , The Psychotherapy of a Religious Tradition, Chiron, Illinois,	Over Jung's behandeling van het Christendom als ware het een patient waarop hij psychotherapie toepast.

19 Module “Parapsychologie”

19.1 Beschrijving

19.1.1 A. Helderziendheid en andere vermogens.

Het werkveld van de parapsychologie: spontane paranormale ervaringen tegenover experimenten. Wat zijn de feiten, waar liggen de grenzen, wat zijn de conclusies, wat zijn de problemen in het onderzoek. Bij dit laatste speciale aandacht voor experimentatoreffecten die een rol kunnen spelen bij de esoterische kant van de parapsychologie.

Doel 1: discussie over de vraag in hoeverre paranormale informatie bij kan dragen aan esoterische inzichten.

Doel 2: Opdracht die de deelnemers' s nachts in een droom moeten zien te realiseren, en waarop de volgende dag wordt ingegaan (deze opdracht kan ook al eerder worden besproken).

Doel 3: (kort) parapsychologie terugkoppelen naar wat eerder besproken is.

19.1.2 B. Engelen, occulte genezing.

Ingaan op items die in de vorige bijeenkomsten zijn besproken en waarbij verdieping en verheldering gewenst is. Verder werken aan items die nog niet aan de orde zijn geweest.

19.2 Docent tot nu toe: Prof. dr. Hans Gerding

19.3 Opdrachten vanuit de internationale cursus

Opdrachten voor de hieronder genoemde LCIS papers vindt u in [dit document](#).

19.4 Kernliteratuur: LCIS papers + één of meer andere

Hein van Dongen en Hans Gerding	Het Voertuig van de ziel Uitg. Ankh-Hermes 1993 ISBN 90-202-5593-245p	Beschrijving van de beleving en geschiedenis van en het onderzoek naar het fijnstoffelijk lichaam en de rol die dit door de eeuwen heen bij onverklaarbare verschijnselen gespeeld heeft.
Richard Broughton	Parapsychologie Uitg. Ankh-Hermes ISBN 90-202-8055-4, pp. 9-305	Beschrijving van de ontwikkeling van de parapsychologie en de daarbij ondervonden weerstand, toegespitst op het werk van de Amerikaanse onderzoeker J.B. Rhine. In dit kader schetst het boek paranormale verschijnselen als sjamanisme, voodoo, levitatie, voorspellend dromen, buitenzintuiglijke waarneming, psychokinese, uittreding, bijna-doodervaring, en reïncarnatie.

19.5 Aanraders voor verdere studie (naast de kernliteratuur)

LCIS Unit 18	Parapsychology: a Brief Review (Richard W. Brooks) 180.001- p1-72	19.5.1 Foreword
		19.5.2 Introduction
		19.5.3 Prelude and Beginnings
		19.5.4 The Early History of psychical Research
		19.5.5 The Age of Statistics
		19.5.6 The Age of Expansion
		19.5.7 Epilogue
		19.6 Appendix (Brian Harding),
		19.6.1 Developments in Parapsychology, 1981-1986
		19.6.2 Introduction - Psi in the 80s, Magicians and Parapsychology
		19.6.3 Psychology of Psi

		<p>19.6.4 ESP/PK</p> <p>19.6.5 Healing</p> <p>19.6.6 Survival-Related Phenomena</p> <p>19.6.6.1 Out of the Body Experience</p> <p>19.6.6.2 The Near-Death Experience</p> <p>19.6.6.3 Reincarnation Research</p> <p>19.6.7 Other Studies - East and West</p> <p>19.6.7.1 Dowsing</p> <p>19.6.7.2 Dream Studies</p> <p>19.6.7.3 Poltergeists</p> <p>19.6.7.4 Demo-optics</p> <p>19.6.7.5 Russia and Eastern Europe</p> <p>19.6.7.6 China</p> <p>19.6.8 Theories of Psi</p>
Dora Kunz (comp.)	Spiritual Healing	In Part II bespreken vijf auteurs de ongeziene bronnen van genezing.
H. Gerding, H. van Dongen, H. Stolp, H. v. Praag, H. Methorst, M. Messing e.a.	Engelen en Gidsen, 14 artikelen, Prana nr. 92, december 1990, ISBN 0165-4373	Beschrijving van engelenervaringen uit allerlei tradities en benaderingen. H. Gerding: Swedenborg spreekt met Engelen en ervaringen met engelen.
Richard Sheldrake & Fox	Engelen, energieën in de kosmos: waar wetenschap en spiritualiteit elkaar ontmoeten, 256 p, Kosmos Uitgevers, 1998, ISBN 9021530945	Sheldrake en Fox onderzoeken oude en nieuwe opvattingen over engelen. Zij laten zich daarbij onder andere leiden door grote christelijke mystici en de Bijbel zelf. Zij vinden zo opmerkelijke overeenkomsten, zoals de mystieke visie van Thomas van Aquino op engelen en Albert Einsteins observaties over fotonen. Langzaam tekent zich het ontzagwekkend besef af dat engelen meer immense, krachtiger en werkzaamere energieën zijn dan we ooit bevroedden. Deze bewustwording kan een revolutie in ons leven en onze toekomst ontketenen.
Geoffrey Hodson	The Kingdom of the Gods, 272 p, 1997, The Theosophical Publishing House, ISBN 8170592925	This book is essential reading for people who are interested in the metaphysics of beings who inhabit the world of nature parallel to our own, otherwise known as fairies, angels, devas, etc. This book is not a nursery story and you will not see the like of Tinkerbell in its pages. The text contains abundant information for adults and the book also contains many colored paintings of nature spirits or devas perceived psychically by the illustrator, Ethelwynne M. Quail. Perelandra and Findhorn communities work with these same beings and like this book owe a great deal to the Theosophical studies of H.P. Blavatsky, C.W. Leadbeater, and Annie Besant. If you are new to the study of fairies as real rather than fanciful beings, this book may seem overly philosophical and ponderous but the graphic descriptions of the devas are truly wonderful and are sure to be enjoyed. It is interesting and very lovely and might cause you to look at nature's bounty with a keener eye. The writing goes from the highly technical to the poetic as in this description of sylphs or fairies of the Air element. "They are disporting themselves wildly in groups of two or three, travelling at great speed across

		the sky. There is a certain fierceness in their joy as they call to each other, their cries sounding like the whistling of the wind, reminiscent of the call of the Valkyries in Wagner's opera of that name." This is a unique book and one that should not be missed by sensitive people who wish to be intimate with the natural world.
Editors	Devas and men, Quest Books, 1988, ISBN 817059118x	A compilation of Theosophical Studies on the Angelic Kingdom

20 Module “Ontwikkelingspsychologie”

20.1 Beschrijving - Ontwikkeling en eigenheid in een complex bestaan

Op enig punt in het bestaan kunnen we zeggen: ik ben die ik nu ben. We hebben een zekere mate van zelfbesef gekregen. Vanaf dat punt zullen wij ons (meer) verantwoordelijk voor onze daden, in zekere zin (meer) accepteren dat wat we geworden zijn en plannen maken voor een toekomst die we voor ons zien.

We willen weten wie we zijn en wie we kunnen worden, de ontwikkeling zet zich bewust in. Want we hebben een vermoeden, een droom misschien wel van een grotere werkelijkheid.

Kunnen we een groter inzicht krijgen in onze beweegredenen, kunnen we onze eigenheid bewaren of hervinden in dat complexe bestaan, en in die wereld?

Maar ook de meer onbewust verlopen processen van kind naar volwassene verdienen aandacht. Het kan zinvol zijn een overzicht te maken van de ontwikkelingsweg die een mens kan gaan, van zuigeling, naar kind, naar jong volwassene, naar een mens met besef van zijn tijdeloosheid en met een besef van zijn oorsprong.

Om dat overzicht te krijgen gebruiken we het boek van Wilber, “het Atman project” en het boek van Assagioli, “Transpersoonlijke ontwikkeling”.

Het zijn boeken met een hoge theoretische waarde, waarbij echter zoveel aanknopingspunten zitten dat we geprikkeld worden om de waarde in de praktijk te toetsen.

Maar voordat we in die theoretische maalstroom durven te duiken, moeten we besef hebben van een aantal termen, een aantal bijzonderheden van het bewustzijn, die ons aarden in ons huidige bestaan. Termen als identificatie, projectie, verbeelding en differentiatie. Net zoals grenzen stellen en de wil gebruiken vooraf gaat aan je open stellen en het “uw wil geschiede” moeten we weten wat onze mogelijkheden zijn.

We zullen moeten kijken naar ontwikkelingsprincipes, zoals zuivering en waarheidszoeken, discipline, doelgerichtheid of intentie en innerlijke vrede. Ook meer oosters gerichte denkwijzen, zoals niet-gehechtheid en “midden” verdienen hier een plaats. Zijdelings zal aan Karma een plaats gegeven moeten worden.

De op het hogere gerichte processen, zoals imaginatie, inspiratie en intuïtie worden behandeld op een manier die aanknopingspunten geeft voor gerichte oefening. “Hoe verkrijgt men bewustzijn op hogere gebieden?” van Rudolf Steiner.

Zoals Steiner een benadering heeft met de antroposofie die in de fenomenologie haar wortels kent, zo heeft Teresa van Avila een benadering vanuit een mystieke achtergrond met een sterk godsbeleving. Haar boek “De innerlijke burcht” geeft waardevolle schatten voor het leren kennen van de eigen ziel, de innerlijke stem en de weg tot God.

Op de eerste bijeenkomst zal het boek van Steiner: “*Hoe verkrijgt men bewustzijn op hogere gebieden*” besproken worden, evenals het boek van Teresa van Avila: “*de innerlijke burcht*”. We zullen onder andere praktische oefeningen doen. Beide boeken behoren tot de verplichte literatuur.

Op de tweede bijeenkomst wordt terug gekomen op de literatuur en worden praktische oefeningen gedaan. Dan kunnen ook individuele ervaringen aan de orde komen. De uitgangspunten voor een werkstuk worden besproken.

Het boek van Wilber, “*Het Atmanproject*”, hoofdstuk t/m 7, samen met het boek van Assagioli, “*Transpersoonlijke ontwikkeling*”, deel I, zijn de opmaten voor een werkstuk dat als afsluiting gemaakt wordt.

Op deze bijeenkomst wordt een overzicht besproken van literatuur waaruit tevens een keuze gemaakt kan worden voor het werkstuk.

De twee weekends verlopen als volgt.

Weekend 1.

De eigen persoonlijkheid: uitgangspunt van onderzoek? Afweging kritische houding, tolerantie en acceptatie. Veranderingsstrategieën.

Oefeningen: projectie en identificatie.

Weekend 2

Oefeningen: imaginatie, inspiratie en intuïtie.

Drempels op de weg naar ontwikkeling: uitdagingen? Inspiratie: een weg naar zelfkennis? Uitwisseling en voordracht naar elkaar toe.

20.2 Docent tot nu toe: Drs. Leonard Starink

20.3 Handouts, als hyperlink: [Ontwikkelingspsychologie opzet en oefeningen.doc](#)

20.4 Taken en werkstuk

Bijhouden dagboek: gebeurtenissen, dromen, wensen, communicatie. Beantwoord de vraag: wat is inspiratie voor mij. Bestuderen van de boeken van Steiner en van Avila: Hoe verkrijgt men bewustzijn op hogere gebieden en De Innerlijke burcht.

Doorgaan op de ingeslagen weg: wat ik voor mezelf vind als inspiratiebron, hoe kan ik dat doorgeven, welke mogelijkheden heb ik? Hoe kan ik instrument zijn, kanaal, bron? Maak je eigen boekenlijst.

Bewustzijn en geest in ons hart zijn de thema's waarom het werkstuk kan draaien.

20.5 Kernliteratuur: LCIS papers + één of meer andere

Roberto Assagioli <i>Niveau: algemeen</i>	Transpersoonlijke ontwikkeling, Servire - Cothen, 1991	Welke wegen kunnen mensen gaan in hun ontwikkeling?
Rudolf Steiner <i>Niveau: algemeen</i>	Hoe verkrijgt men bewustzijn op de hogere gebieden? Uitgeverij Vrij Geestesleven, Zeist, 1985. 11 ^e druk. 193 p. ISBN 90-6038-002-9	Voorwaarden voor een ontwikkeling op hogere gebieden.
Teresa van Avila <i>Niveau: algemeen</i>	De Innerlijke Burcht, Uitgeverij Carmelitana, Gent, 1982	De weg naar binnen, een weg van een godsdienstig mens.

20.6 Aanraders voor verdere studie (naast de kernliteratuur)

20.6.1 Jane Roberts	Het wezen van de persoonlijke werkelijkheid, Ankh-Hermes, Deventer, 1982	“Verbeelding speelt ook een belangrijke rol in je subjectieve leven. Zij is een van de drijfveren die je overtuigingen helpen omzetten in fysieke ervaring..... Om ongewenste overtuigingen los te wrikken moet je leren je verbeelding te gebruiken” (bladzijde 83) “..... als je jezelf onderzoekt, zul je merken, dat de verbeelding en de wilskracht <i>nooit</i> met elkaar in conflict zijn. Je overtuigingen kunnen met elkaar in conflict zijn, maar je verbeelding zal altijd je wilskracht en je bewuste gedachten en overtuigingen volgen.” (bladzijde 103)
Rudolf Steiner	“ <i>De trappen van het hogere bewustzijn</i> ”, Vrij Geestesleven, Zeist, 1982	“Op het zelfde moment nu dat de ziel haar verrichtingen gedeeltelijk aan het lichaam onttrekt, kunnen verderfelijke krachten uit de elementaire werelden bezit nemen van dat lichaam. Hierin schuilt een gevaar voor de scholingsweg naar een hoger bewustzijn. Daarom moet ervoor worden gezorgd, dat, zodra de ziel zich uit het lichaam terugtrekt, dit op eigen kracht in staat is, alleen de goede invloeden uit de elementaire werelden op te nemen. Dit verklaart waarom bepaalde slechte eigenschappen, die vóór de

		hogere ontwikkelingen door de compenserende werking van de ziel beheerst werden, bij gebrek aan voorzichtigheid te voorschijn kunnen komen." (bladzijde 22)
Rudolf Steiner	<i>De wetenschap van de geheimen der ziel</i> , Vrij Geestesleven, Zeist, 1976	"Het zich verheffen tot een bovenzinnelijke bewustzijnstoestand kan alleen van het gewone, wakende dagbewustzijn uitgaan. In dit bewustzijn bevindt zich de ziel, voordat dit zich verheffen begint..... De belangrijkste middelen zijn juist die, welke uit intieme verrichtingen van de ziel bestaan. Het gaat erom dat de ziel zich wijdt aan heel bepaalde voorstellingen." (bladzijde e.v., het beeld van het rozenkruis, een zinnebeeld)
Deepak Chopra	<i>The seven spiritual laws of Success</i> , Amber-Allen Publishing, San Rafael, 1994	"The source of all creation is pure consciousness... pure potentiality seeking expression from the unmanifest to the manifest " (bladzijde 7) "Access to your true essence will also give you insight into the mirror of relationship, because all relationship is a reflection of your relationship with yourself." (bladzijde 19)
Katie Byron	www.thework.org	"The Work of Byron Katie is a revolutionary new process of inquiry that is helping people around the world see their problems from an entirely different perspective. For thousands of years, we've believed that in order to find happiness, we need to change the world around us: a bigger house, more money, a healthier body, a more attractive or understanding partner. With these beliefs as our unconscious religion, we've spent our lives at war with the world. Trying desperately to get reality to match our stories of how we believe it "should" be, we wonder why we don't feel any lasting sense of peace. But how can we feel peace when mentally we're engaged in war, wanting everything to be different than it is?"
Daniel Ofman	Kernkwaliteiten. Zoek met Google naar verwijzingen.	
Piero Ferrucci	<i>Heel je leven</i> , De Toorts, Haarlem, 1996	"Het onderscheid tussen "lager" en "hoger" onbewust of bovenbewust heeft meer met een ontwikkeling dan met moraal te maken. Het lagere onbewuste, geeft alleen maar ons primitievere deel weer, de beginneling in ons, om het zo te zeggen. Het is niet slecht, het is slechts eerder. Omgekeerd vormt het bovenbewuste alles wat we in de loop van onze ontwikkeling nog kunnen bereiken. Het is geen louter abstracte mogelijkheid, maar een levende werkelijkheid, die een eigen bestaan en eigen krachten kent" (bladzijde 29).

Ken Wilber Niveau: hoog TVN Bib	Het Atman project, een transpersoonlijke visie op menselijke ontwikkeling, Servire, Cothen, 1992, 320 p., ISBN: 90-6325-419-9	Schets van de ontwikkeling van het menszijn met verschillende brillen op.
---------------------------------------	---	---

21 Module “Mystiek”

21.1 Beschrijving

21.1.1 Mystiek betreft het hartstochtelijk streven naar een persoonlijke vereniging van de ziel met God. De term mystiek verwijst ook naar de achterliggende leer over kennis en persoonlijke ervaringen van toestanden van bewustzijn voorbij de normale menselijke perceptie.

21.2 Docent(en) tot nu toe: Pr. Ronald Engelse

21.3 Powerpoint presentatie, als hyperlink: [Mystiek.ppt](#)

21.4 Opdrachten vanuit de internationale cursus

Opdrachten voor de hieronder genoemde LCIS papers vindt u in [dit document](#).

21.5 Kernliteratuur: LCIS paper + één of meer andere

LCIS: 140.003- p1-32	Christian Mysticism	21.5.1 Paper 3: Christian Mysticism (Alfred E. Lambden) 140.003- p1-32 21.5.1.1 Introduction 21.5.1.2 The Stages on the Mystic Way 21.5.1.3 Prayer
Evelyn Underhill, A.J.H. van Leeuwen	Praktische Mystiek - voor gewone mensen, Lotusreeks Theosofische Vereniging, 1995	Dit boekje gaat onder meer in op de vraag wat mystiek is. Het geeft een beschouwing over de wereld van de Werkelijkheid en behandelt onderwerpen als de voorbereiding van de mysticus, liefde en wilskracht, meditatie en bezinning, en de vernieuwing van het bewustzijn.
John van Schaik Niveau: algemeen	In het hart is Hij te vinden, een geschiedenis van de Christelijke mystiek, Christofoor, 2005, 234 p, ISBN 90-6238-808-6	Beschrijving van de personen die in de ontwikkeling van de christelijke mystiek een rol hebben gespeeld, met een volledig overzicht van hun inhoudelijke werk.

21.6 Aanraders voor verdere studie (naast de kernliteratuur)

Evelyn Underhill	Mysticism, 544 pp, Oneworld Publications, 1999, ISBN 9781851681969	"Wat is Mystiek?", blijven velen zich afvragen na lezingen, preken en anderszins te hebben aangehoord: kunnen wij westerlingen dat bevatten en er mee leven? In deze klassieke introductie tot mystiek gebruikt Underhill honderden bronnen om een unieke studie te presenteren over de mystieke ervaring.
Baers, J., Brinkman, G., Jelsma, A., Steggink, O., eds.	Encyclopedie van de mystiek, fundamenten, tradities en mogelijkheden 1149 p, Ten Have , 2003	In deel 1, Fundamenten, worden begrippen omschreven en kernvragen over het verschijnsel mystiek besproken. Bijvoorbeeld in hoeverre mystiek een mogelijkheid is voor ieder mens, hoe een mysticus onuitsprekelijke ervaringen verwoordt, en hoe mystiek zich in onze tijd manifesteert. In verschillende bijdragen komt aan het licht dat mystiek perspectieven voor de toekomst biedt. In deel 2, Vormen van mystiek, wordt geschetst welke bijdragen verschillende religies en religieuze stromingen aan de mystiek hebben geleverd. Het zwaartepunt in dit handboek ligt bij de

		christelijke mystiek in onze West-Europese cultuur. Deel 3 is een encyclopedisch gedeelte: belangrijke personen, groeperingen en begrippen worden in lemmata kort beschreven.
Daniel C. Matt Niveau: algemeen	De Kabbala, het hart van de Joodse Mystiek Kosmos, Utrecht 2002, 254 p ISBN 90-215-3692-7. Vertaling van <i>The essential Kabbalah</i> , Castle Books, 1997, 221p, ISBN 0-7858-0870-1	De tien sefirot, elk uitgebreid besproken, Schepping, De letters van het alfabet, Meditatie en mystieke ervaring, de gevaren van hogere meditatie, openbaring en de Torah, leven in de stoffelijke wereld. De wijsheid van de Kabbala. Selectie van mystieke teksten, met aantekeningen. Zeer leesbaar boek
J.H. Laenen Niveau: algemeen	<i>Joodse Mystiek, een inleiding</i> , Kok/Lannoo, 1998, 302 p, ISBN 90-242-9397-9	Een betrouwbare gids, steunend op recent wetenschappelijk onderzoek. Joodse mystiek uit de Oudheid, verschillende vormen van kabbala en het chassidisme. Taalmystiek. Messiaanse bewegingen binnen het jodendom uit de zeventiende en achttiende eeuw.
Jan van het Kruis	<i>Donkere Nacht</i> , SUN Carmelitana, 223 p, ISBN 90-6168-6636	De beleving van de omvorming van de ziel.
Johannes van het Kruis, bloemlezing Niveau: algemeen	Het donker is mij licht genoeg, Ambo Baarn, ISBN 90-304-0608-9	Bloemlezing uit de werken van de grote mysticus Johannes van het Kruis.

22 Module “Mysteriën en symboliek”

22.1 Beschrijving

Deze module gaat over de instrumenten die gebruikt worden om mensen die het mystieke pad willen gaan ten dienste te staan. Daarnaast de betekenis van archetypische symbolen en de mysteriewegen waarin deze symbolen worden aangeboden.

22.2 Docent tot nu toe: pr. Ronald Engelse

22.3 Handouts, als hyperlink: [Mysterien en symboliek werkvel.doc](#)

Werkvel: symbolen in de Vrij-Katholieke eredienst

22.4 Opdrachten in groepsverband

in drietallen: voorbeelden van mystieke ervaringen (eigen ervaringen of uit literatuur)

22.5 Kernliteratuur: LCIS papers + één of meer andere

Opleiding RvO Niveau: hulpmiddel RvO	Symbolen in de Vrij-Katholieke Kerk (werkvel)	Kleuren, beeldtaal. Het kerkgebouw, van binnen en van buiten. Het Altaar. De attributen.
Leadbeater, C.W.	The Sacraments / De Wetenschap der Sacramenten. Zie Basis Literatuur	

22.6 Aanraders voor verdere studie (naast de kernliteratuur)

H.P.Blavatsky Niveau: hoog (mystiek) TVN; Bib	De Stanza's van Dzyan. Uit De Geheime Leer Vele edities	De oeroude teksten waarop de Geheime Leer van H.P.B. is gebaseerd. Vooral de eerste drie stanza's uit deel 1 (Kosmologie) van de Geheime Leer geven grote symbolen in hun onderlinge samenhang en vormen de grondslag van iedere geestelijke ontplooiing. De stanza's staan in iedere uitgave van De Geheime Leer.
--	---	--

C.G. Jung Niveau: hoog Zelf	De mens en zijn symbolen. Lemniscaat 1966 Or. Ed. 1964 ISBN 90-6069-038-9 360p	Laatste boek van de beroemde psycholoog, geschreven voor een brede kring van belangstellenden. Over symbolen, mythen, dromen en archetypen. Onderwerpen: het onbewuste, het individuatieproces, symboliek.
J.C. Campbell en Bill Moyers Niveau: Algemeen Zelf	Mythen en bewustzijn.	Zie Basis Literatuur.
Konrad Dietzfelbringer Niveau: hoog TVN	Mysteriescholen Ankh-Hermes 2000	Erudiet overzicht van de mysteriescholen van het oude Egypte t.m. de moderne tijd. Lees de hoofdstukken die jou interesseren.
Andrew Welburn Niveau: hoog Zelf	Aan de wortels van het Christendom Uitg. Christofoor 1994 Of Eng. Ed. 1991 ISBN 90 6238 510 9 332pr	De wijsheid van de ingewijden, geschiedenis van de esoterie, Jezus en Zarathustra, Boeddha en Christus, de Messias van Aäron en de Messias van Israël, het Messiaanse geheim, Christendom en bewustzijn, Paulinische esoterie, het Mysterie van Golgotha. Goed overzicht van de oudste Christelijke letterkunde.

23 Module “Chakra’s en Kundalini, ook in het Christendom”

23.1 Beschrijving

Deze module gaat over de occulte energieën en centra van innerlijke kracht die volgens diverse tradities geactiveerd kunnen worden: kundalini en chakra’s.

23.2 Docent tot nu toe: pr. Ronald Engelse

23.3 Handouts, als hyperlink:

Werkvel: kathedraal, kabbala en kundalini.

23.4 Kernliteratuur: LCIS papers + één of meer andere

Mgr. C.W. Leadbeater Niveau: algemeen TVN Bib	De Chakra’s Uitg. TVN ISBN 90-6175-074-126p	Het meest oorspronkelijke westerse boek over de energiecentra in ons lichaam. Helderziende waarnemingen van de chakra’s en de energiebanen Ida, Pingala en Sushumna. Met de zeer bekende afbeeldingen van de chakra’s en de mededeling dat Ida en Pingala bij mannen en vrouwen verschillend werken.
G.S. Arundale Niveau: Algemeen 2eH Bib	Kundalini, TVUM Amsterdam, 1938, 115p	De aard en de gevaren van diverse vormen van kundalini. Heelal- zonne- en aarde-kundalini. Doel en ontwikkeling van kundalini. Verslag van een ervaring.

23.5 Aanraders voor verdere studie (naast de kernliteratuur)

Lilian Silburn Niveau: Moeilijk (zeer veel Sanskriet) TVN	<i>Kundalini, energy of the depth</i> , State University of New York press 1 ISBN 0-88706-800-219p	Een vrouwelijke geleerde schrijft over het doen ontwaken van Kundalini. Zij baseert zich hierbij op klassieke tantrische geschriften van het Kashmir Saivism. Alleen geschikt voor diepergaande studie b.v. voor een groot werkstuk.
C.G. Jung Niveau: hoog Zelf	The psychology of Kundalini Yoga Princeton University Press 1996 ISBN 0-691-02127-	Congresverslagen (1932) over dit onderwerp. ‘An account of the development of the higher Consciousness’ – C.G. Jung wijst als eerste westerse psycholoog op de positieve betekenis van symboolbeleving en ervaring.

	130p	
Hiroshi Motayama Niveau: hoog Zelf	Theories of the Chakras Quest Book USA 1981 ISBN 0-8356-0551- 290p.	'Bridge to higher consciousness' Dit boekje brengt modern onderzoek in verband met de oude oosterse geschriften – o.a. de Upanishads -over de chakra's.

24 Module “Het kerkelijk jaar als inwijdingsweg”

24.1 Beschrijving

24.2 Docent tot nu toe: pr. Ronald Engelse

24.3 Handouts, als hyperlink

Werkvel “de indeling van het kerkjaar”.

24.4 Opdrachten in groepsverband

Werkvel invullen in drietallen

24.5 Kernliteratuur: LCIS papers + één of meer andere

Leadbeater, C.W.,	The Inner Side of Christian Festivals De verborgen zijde van de Christelijke Feestdagen. Zie Basis Literatuur.	Zie Basis Literatuur.
Stok, J.E. van der	De hemelse machten achter het kerkelijk jaar. Zie de Basis Literatuur.	
Mgr. Maurice Warnon Niveau: hoog RvO	Labyrinths, Cathedrals and Christian Initiation Hand-out lezing Zenderen 2002	Lezing voor het Europees Congres. Kathedralen en daarvan afgeleid onze lokale kerken zijn gebouwd als inwijdingstempels.
Ir. M. Gout Niveau: Algemeen	Symboliek in kathedralenbouw Uitg. Mirananda 2001 ISBN 90 6271 903.1	Kathedraal als boek in steen en glas; betekenis van getallen, regelmatige veelvlakken, geometrische systemen, bouwtechnieken. Chartres en Amiens.

24.6 Aanraders voor verdere studie (naast de kernliteratuur)

Jan Boer met een voorwoord van Jan Wills architect BNA Niveau: hoog, geschikt als naslagwerk 2eH Bib	Inleiding tot de kennis van symbolische vormen en van de mystiek der bouwkunst. Uitg. vh van Mantgem & de Does Amsterdam 1948 212p	Een verrassend compleet en vroeg Nederlands boek, geïnspireerd door de Geheime Leer over de symbolische en mystieke elementen in de bouwkunst van alle eeuwen. Aanwezig in diverse theosofische bibliotheken. Geschikt voor een werkstuk. Zeer veel symbolen worden besproken.
Roger Lundquist Niveau: algemeen Zelf	Het labyrint als Inwijdingsweg Ankh Hermes 1998 ISBN 90 202 81666 139p.	Achtergronden, praktijk, innerlijke transformatie. Labyrint als weg tot geestelijke wedergeboorte.
Michael Ladwein Niveau: algemeen, voor bezoekers	Chartres, complete Gids voor de Kathedraal Uitg. Indigo Zeist	Een antroposofische benadering. Historie van de kathedraal, beschrijving en afbeeldingen van de ramen, beelden en architectuur. Zeer aan te raden als je van plan bent een bezoek te brengen aan de kathedraal. – een

Zelf	Ned. Vert. 2000 (Of. 1998) ISBN 906038 466 0 230p.	christelijke inwijdingstempel.
Gordon Strachar Niveau: algemeen, geen vertaling Zelf	Chartres, sacred Geometry, sacred Space Floris Books 2003 ISBN 0-86315-391-7 110p	Islamitische oorsprong van de Gothiek; over de bouwleiders Suger, St. Bernardus; plattegronden van kathedralen van St. Denis en Chartres; Leer van Dionysius de Areopagiet . Uitleg van de heilige geometrie. Uitstekende literatuuropgave.
Felix. P. Schwarz Niveau: algemeen, geen vertaling Zelf	Symbolique des Cathedrales Ed. du Huitieme Jour 2002 ISBN 2-914119-22-4 182p	'Visages de la Vierge'. De Gotische symbolische bouw vooral bezien als materiele vormgeving van la Vierge, het vrouwelijk aanzicht van God. Zeer veel mooie kleurenfoto's. Alleen in het Frans.
Michel Armengaud Niveau: hoog geen vertaling Zelf	Orcival Autoedition 1992 ISBN 2-9507110-0-6 225p	Helaas alleen in het Frans. Voorbeeld van een nog goed functionerende initiatieke pelgrimage naar de basiliek van Orcival (Zuid Frankrijk). Symboliek van de architectuur en beelden uitgelegd. Rijk geïllustreerd.

25 Module "Onze innerlijke weg, de voorwaarden tot inwijding"

25.1 Beschrijving

Deze module betreft een oriëntatie op wegen van groei die in harmonie zijn met het universele Christendom. Zoals de weg van de graden in de kerk, de weg van de feesten van het kerkelijk jaar; theosofische wegen.

Kerstmis, De doop des Heren en de Verheerlijking: drie grote Inwijdingen

25.2 Docent tot nu toe: pr. Ronald Engelse

25.3 Powerpoint presentatie, als hyperlink:

25.4 Werkstukken en taken

Het actief en vooraf volgen van de epistellezingen en evangelie-lezingen. Maak een notitieboek of e-map, die je in volgende jaren kunt gebruiken.

25.5 Kernliteratuur: LCIS papers + één of meer andere

Stok, van der	Hemelse Machten achter het kerkelijk jaar. Zie Basis Literatuur.	
Alcyone (= de jonge Krishnamurti) Niveau: algemeen TVN Bib	Aan de voeten van de Meester Vele uitgaven T.S. Verkrijgbaar: B.v. ISBN 90-6175-002-4 58p	Voor dit Pad zijn vier vereisten: onderscheidingsvermogen, begeerteloosheid, Goed gedrag en Liefde. De jonge Krishnamurti geeft commentaren bij elk van deze vereisten.
Clara Codd Niveau: algemeen TVN	The technique of the spiritual life , TPH Adyar, ISBN 0-8356-7090 2, 123p	Een inspirerend boekje voor hen die God of het goddelijke in hun eigen leven verlangen te realiseren. Aandacht voor de wil, het lichaam, de emoties, het verstand en voor het onderscheid tussen de persoonlijkheid en het Ego (met hoofdletter).
Pr. G. Hodson Niveau: algemeen TVN Bib	De zeven mensentypen ISBN 90-6175-048-2 95p	De leer van de zeven stralen, waarin het Goddelijke zich openbaart (Kracht, Liefde-Wijsheid, Schoonheid, Harmonie, Tact, Toewijding, Dienst) toegepast op mensen die de eigenschappen behorende bij elke straal hebben ontwikkeld.

25.6 Aanraders voor verdere studie (naast de kernliteratuur)

H.P. Blavatsky Niveau: hoog (mystiek) TVN Bib	De Stem van de Stilte Vele uitgaven TS B.v. ISBN 90 7032 854 2	Lezen en mediteren. Dit boekje nodigt telkens weer, in elk stadium van je pad, uit tot het mystieke ervaren van universele leringen. Het boekje <i>De scheppende Stilte</i> van Rohit Mehta (ISBN 90-6175-029-6, 189p kan hierbij een hulp zijn.
Hans Stolp Niveau: algemeen Zelf	<i>De geboorte van Christus in ons</i> - een moderne inwijdingsweg, Ankh-Hermes, Deventer, 2001, 141 p., 6 p. noten	Een handreiking om de inwijdingsweg te gaan, gevoelig te worden voor de verborgen werkelijkheid, geestelijk te groeien. Het leven nu kan ons door een juiste levensinstelling in verbinding doen komen met hetgeen in de mysterietraditie 'de Christus in ons' werd genoemd. Jezus heeft de aloude, geheime inwijdingsweg voor iedereen toegankelijk gemaakt. Goede gids (met oefeningen) om persoonlijk de 'weg' te gaan. Dit boek ook te rangschikken onder esoterie, persoonlijke en geestelijke ontwikkeling, groei.
J.J. van der Leeuw Niveau: algemeen Ned. Ed. 2eH, Bib., Eng. Ed. TVN Bib	Goden in ballingschap Gods in Exile 1926 ISBN 81 705936 89 127p	Het ontwaken van Ego-bewustzijn, Drama van de ziel in ballingschap, de weg van het Ego, de wereld van het Ego, de vermogens van het Ego, Terugkeer uit de ballingschap. Een Ego-meditatie aan het eind. Een klassiek juweeltje over het occulte pad.
Gnostisch Niveau: hoog Zelf	Evangelie van Philippus of Evangelie van Thomas of Evangelie der Waarheid	Lezen en mediteren. De gnosis wijst een innerlijke weg. Er zijn vele uitgaven beschikbaar. Sommige met een goede index, andere met een sterke vertaling. Maak je eigen keus, eventueel in overleg.
Bram Moerland Niveau: algemeen Zelf	Montsegur Gnosis, gnostiek en de Katharen Mirananda.1992 ISBN 90-6271-820-5 204p	Geschiedenis en leringen van deze Zuid-Europese christenen die op zoek waren naar de innerlijke Christus, en zich afzijdig hielden van wereldse religie. Als kettters vervolgd door de Inquisitie en vrijwel uitgeroeid.
Ronald Engelse Niveau: hulpmiddel RvO	The Key to the Works of prof J.E. van der Stok (1997). Uitg. Stichting Proklos	Pr. Prof. van der Stok ontvouwde in de jaren 1939 t.m 1958 een panorama voor de toekomst van onze kerk; met bijzondere aandacht voor het vrouwelijk aanzicht van God. Overzicht van de honderden lezingen en publicaties van Prof van der Stok. Trefwoorden; Vele korte samenvattingen. Een hulp bij het maken van werkstukken en studies.

26 Module “Liturgie, VK benaderingen van de H. Mis”

26.1 Beschrijving

“Broeders en zusters, laat ons samen een tempel bouwen”

26.2 Docent tot nu toe: Pr. Ronald Engelse

26.3 Werkstuk

Over beeldtaal en symboliek in de VKK.

26.4 Opdrachten vanuit de internationale cursus

Opdrachten voor de hieronder genoemde LCIS papers vindt u in [dit document](#).

26.5 Kernliteratuur: LCIS papers + één of meer andere

LCIS: 040.001.01	The meaning and purpose of liturgy	26.6 Betekenis en doel van de liturgie, 51 blz. (Ronald Rivett) 26.6.1 Inleiding (Sten von Krusenstierna) 26.6.2 Het studieterrein 26.6.3 Definities van liturgie
------------------	------------------------------------	---

		<p>26.6.4 Inleidend overzicht</p> <p>26.6.5 De oorsprong van liturgie</p> <p>26.6.6 De doeleinden van de liturgie</p> <p>26.6.7 De uitwerking van liturgische handelingen</p> <p>26.6.8 Gevaren en valkuilen van liturgie</p>
LCIS: 041.001	The history of Christian liturgy	<p>26.7 Paper 1: The history and development of Christian Liturgy, Volume 1: To the fall of Rome, AD 476 (Ronald Rivett) 041.001- p1-59 (vroegere code: 040.002, nog op blz'en)</p> <p>26.7.1 Commentaar</p> <p>Incl. 5 vragen (enkele met keuze uit 2) en 4 essays (een met keuze uit 2)</p> <p>26.7.2 Prologue and Bibliography</p> <p>26.7.3 Preamble: A General Consideration of Primitive Ritual</p> <p>26.7.4 Jewish Sources of Christian Liturgy</p> <p>26.7.5 Jesus and Liturgy</p> <p>26.7.6 The Apostolic Church</p> <p>26.7.7 The sub-Apostolic and Patristic Church</p> <p>26.7.8 Appendix I: The apostolic Mystery rite (G.N. Drinkwater)</p> <p>26.7.9 Appendix II: An Extract from The Acts of Thomas</p>
LCIS: 040.002	Some elements of Liturgy	<p>26.8 Paper 2: Some elements of Liturgy (Sten von Krusenstierna) 040.002- p1-58</p> <p>26.8.1 Worship</p> <p>26.8.2 Some Notes on Ritual</p> <p>26.8.3 Myth and its Significance</p> <p>26.8.4 Symbols and Symbolism</p> <p>26.8.5 The Language of Christian Worship (Iain Ramsey)</p> <p>26.8.6 Appendix I (by C. Jinarajadasa): Sacramental Mysticism</p> <p>26.8.7 Appendix II: The Symbolism of the Holy Eucharist (C.W. Leadbeater)</p> <p>26.8.8 Appendix III: The Symbols of the Altar (J.B. Parry, M.C. Godby)</p>
LCIS: 040.003.01	The Liberal Catholic liturgy	<p>26.9 Paper 3 The Liturgy of the LCC – History and General Consideration (Ronald Rivett) 040.003-1 – 41</p> <p>26.9.1 Introduction</p> <p>26.9.2 The Origins and Development of the Liberal Catholic Liturgy</p> <p>26.9.3 The General Lay-out and Arrangement of the Liturgy</p> <p>26.9.4 A Brief consideration of each Section of the Liturgy</p> <p>26.9.5 Appendix: The Shorter Form</p>
LCIS: 040.003	The Eucharistic Liturgy	<p>26.10 Source material I: The Liturgy (J.I. Wedgwood) 040.003- p3-38</p>

		<p>26.10.1 Autobiographical: The Writing of the Liturgy</p> <p>26.10.2 Distinguishing Characteristics: Self-Realization</p> <p>26.10.3 The Symbolism of the Holy Eucharist: Purification and Attunement, Interpretation of the Liturgy, The Angel of the Eucharist, Earlier part of the Eucharist, The Collects and Prayer, The Creed</p> <p>26.10.4 The Symbolism of the Holy Eucharist (cont'd): From the Offertorium onwards, The Canon of the Mass, The Communion</p> <p>26.10.5 Other Offices: Benediction of the Most Holy Sacrament, Vespers, Prime and Complin, Other Services, The Ordinal</p>
Mgr. J.I. Wedgwood Niveau: algemeen RvO	Toespraken tot de Clerezij 1928 Uitgave Gabriel 2003 (met correcties)	Het werk van een priester, eenheid met de gemeente, de houding tijdens de dienst, het werk met de aura, het levend besef van God.
J.I. Wedgwood Niveau: algemeen	Nieuwe denkbeelden over kerkelijk ceremonieel, Stichting Ruysbroeck 1930	Een nieuwe opvatting van eredienst; De muziek bij de eredienst; Verschillenden diensten, Bediening der H. Communie, Officium Divinum;

26.11 Aanraders voor verdere studie (naast de kernliteratuur)

A.J. Koenders Uittreksels RvO Niveau: hoog	<i>Handboek der Liturgies</i> (1915) (capita selecta) Malmberg Nijmegen 1915	Een boek over de structuur en geschiedenis van de H.Mis zoals deze zich ontwikkelde in de loop der vele eeuwen. Geschreven in de tijd dat C.W.L. en J.I.W de VKK-liturgie ontwikkelden.
Pr. J.E. v.d Stok Niveau: hoog RvO	Div. lezingen	De fundamentele bijdrage van Onze Lieve Vrouw tijdens de Heilige Mis; Voorbereiding van de Canon van de H. Mis; Priesterschap en gemeente; Esoterische kant van ceremoniën; Het Sacrament van het Altaar. (1953)
Catherine Bell Niveau: hoog	<i>Ritual. Dimensions and perspectives.</i> Oxford University Press, 2009, 368 p., ISBN 0199735107.	Catherine Bell biedt een praktische inleiding tot de rituele praktijk en de bestudering ervan; ze geeft een overzicht van de meest invloedrijke theorieën over religie en ritueel, de belangrijkste categorieën van rituele activiteit en de belangrijkste debatten die ons begrip van ritualisme hebben gevormd. Bell weigert ritueel vast te leggen in één definitie of begrip. In plaats daarvan wil zij laten zien hoe definities ontstaan en evolueren en ons helpen meer vertrouwd te raken met de wisselwerking tussen traditie, noodzaak en zelfexpressie bij de opbouw van dit complexe sociale medium.
H.A.J. Wegman Niveau: algemeen	<i>Riten en Mythen - liturgie in de geschiedenis van het Christendom</i> , Kok, Kampen, 2e druk, 1995, 408 p, ISBN 90-242-6509-6, 190p	Oorsprong en ontwikkeling van de christelijke eredienst, vanaf de allereerste vieringen tot op heden, gevat in het kader van algemene historische en culturele aspecten.
Gregory Dix	Shape of the Liturgy, New Edition, Continuum, 808 p, ISBN-13: 978-	Klassiek verslag van de ontwikkeling van de eucharistische ritus. Blijft het definitieve en gezaghebbende werk over dit onderwerp.

	0826479426	
Th. Valeton 2eH Bib Niveau: algemeen	<i>De Heilige Mis</i> , Stichting Ruysbroeck, den Haag 1949, 67p.	Overzicht van de verschillende delen van de H. Mis.
Pr. Pierre Teilhard de Chardin Niveau: algemeen Zelf	<i>Het goddelijk milieu</i> (Le Milieu Divin), Het Spectrum, Utrecht, 1966, ISBN 9063251165	De beleving van de H. Mis als realisatie van het leven zelf. De heiliging der handeling; de communie door handeling; de onthechting door handeling; de Universele Christus en de grote communie; de gemeenschap der heiligen en de liefde. Parousia.
J.B. Parry en M.C. Godby Niveau: algemeen	Wezen en werking van de H. Eucharistie	De H.Mis in 9 stappen; geïllustreerd met foto's.

27 Module “De wijdingen”

27.1 Beschrijving

27.2 Docent tot nu toe: Pr. Ronald Engelse

27.3 Opdrachten vanuit de internationale cursus

Opdrachten voor de hieronder genoemde LCIS papers vindt u in [dit document](#).

27.4 Kernliteratuur: LCIS papers + één of meer andere

LCIS: 010.001.01 - 010.001.02	27.5 Preparatory DIALOGUE on CHRISTIANITY 27.5.1 Part I - R.J. Campbell - Religion and Christianity, p 1-30 27.5.2 Part II - The Incarnation of the Son of God; The Atonement, p 1-30
LCIS: 010.002.01 - 010.002.02	
LCIS: 010.002-II- p1-10	27.6 Part II: The Priesthood 010.002-II- p1-10 27.6.1 Holy Orders in the LCC (A.J. Washington) 27.6.2 The Training of Ordinands (E.J. Burton)
LCIS: Bp. William Pitkin	Qualification for Priesthood
LCIS: Rev. G. Hodson	The Priestly Ideal. Zie basisliteratuur
LCIS: 140.001.01	27.7 Paper 1 The Significance of Ordination (A.G. Vreede, edited by William H. Pitkin) 27.7.1 Part I : A general Survey 140.001-I- p1-18 27.7.2 The Significance of Ordinations. App. 27.7.3 Part II : The Diaconat and the Reservoir of Power 140.001-3-19 - 36 27.7.4 The Priesthood 27.7.5 The Episcopate 27.7.6 The Apostolic succession - A Recommended Study
LCIS: The Rt. Rev. James Burton	The Apostolic Succession & the Sacramental principle

27.8 Aanraders voor verdere studie (naast de kernliteratuur)

28 Module “Esoterische genezing”

28.1 Beschrijving

28.2 Docent tot nu toe: pr. Ronald Engelse

28.3 Kernliteratuur: LCIS papers + één of meer andere

Pr. J.E. van der Stok	De werking van de H. Olien, de genezingsdienst (lezingen).	
-----------------------	--	--

Dora Kunz (comp.)	Spiritual Healing Quest Books Wheaton 1995 ISBN 0-8356-0714-3	Vele aspecten van spirituele genezing door diverse genezers.
-------------------	---	--

28.4 Aanraders voor verdere studie (naast de kernliteratuur)

Hodson, Geoffrey	Een occulte beschouwing van Gezondheid en Ziekte. Gnosis. Amsterdam	
Richard Carlson (comp)	Healers over healing Kosmos New Age 198 ISBN 90 2152262 4 217p	Tien healers (o.a. Elisabeth Kübler Ros en Deepak Choprah) geven hun visie en ervaring.
J.I. Wedgwood	Over de genezingsdienst in: Nieuwe denkbeelden over kerkelijk ceremonieel	
Barbara Ann Brenman	Licht op de aura Becht Haarlem 2003 290p ISBN 90 230 0731 X	Healing via het menselijk energieveld. Werkboek. Met kleurafbeeldingen van werkende auras.

29 Training “Argumentatie”

29.1 Beschrijving

Onderdeel “Fouten in argumentatie”

Omdat esoterie een persoonlijke of groepswetenschap is worden vaak pogingen gedaan om buitenstaanders de eigen ideeën over te brengen. Hierbij bedient men zich van beeldspraak, parallellen en logische redeneringen. Vaak dienen deze de zaak niet omdat daarbij fouten worden gemaakt. Het "gezag" van esoterische overleveringen is gebaat bij zorgvuldig denken.

Vanuit de argumentatieleer worden een aantal algemeen voorkomende redeneerfouten aangegeven die in het dagelijkse leven, in sommige wetenschappelijke verhandelingen en in sommige esoterische opstellen zijn waar te nemen.

29.2 Docent tot nu toe: +Gert Jan van der Steen

29.3 Presentatie: [Fouten in argumentatie.ppt](#)

29.4 Handouts, als hyperlink: [Fouten in argumentatie.doc](#)

30 Training “Innerlijke wegen, vormen van spiritualiteit”

30.1 Beschrijving (overgenomen uit de studiegids)

Innerlijke ontwikkeling is een wijsd begrip; over de mogelijke invulling van activiteiten wordt verschillend gedacht. Vele spirituele tradities kennen innerlijke ontwikkelingswegen, met daaraan verbonden oefeningen die ook door sommige leden van de VKK gedaan worden. Zij ervaren dat mede door deze oefeningen hun innerlijk weten wordt ontwikkeld. Anderen vinden dat hun ontwikkelingsweg ligt in het dagelijks leven, als oefenschool. Weer anderen voelen zich voldoende gevoed door het gemeenschapsleven in hun kerkgemeente. Voor die cursisten die in de opleiding ondersteuning zoeken op hun innerlijke weg en/of inzicht willen krijgen in de ontwikkelingswegen van anderen heeft de Raad voor de Opleiding de activiteit "Innerlijke wegen" ontwikkeld.

Gekozen is voor een invulling die de taak van de VKK ondersteunt. Centraal hierin staan de liturgieën, het kerkelijk jaar en de wijdingen. Het gaat dan om een diepere ervaring van de door ons gebruikte vormen, een voelend ervaren van die elementen die in onze vieringen, ceremoniën en ritualen al zolang worden gebruikt. Speciale aandacht krijgt "toewijding". Daarnaast kan men, als men dat wil, zich oriënteren op ontwikkelingswegen in andere spirituele tradities. Ook kan de groep kiezen om een aantal bijhorende oefeningen te proberen. Verder kunnen, op verzoek van de cursisten, harmoniserende oefeningen gedaan worden voor een betere afstemming tussen geest, ziel en lichaam.

Hieronder volgt een nadere omschrijving van de inhoud. Ter ondersteuning zullen werkvormen worden gebruikt zoals het gezamenlijk zeggen of zingen van een stukje van een liturgie, reflectie daarop, het met elkaar delen van de ervaringen of, zo men wil, het uitdrukken in tekst of tekening. De groep kan ook andere werkvormen inbrengen.

30.1.1 Beleving van de liturgie.

30.1.1.1 Hoe beleef ik: almachtig, allerhoogste, koninkrijk, eeuwig, heerschappij, heiligheid, invocatie, genade, absolutie, sacrament,

- mysterie, gemeenschap ...
- 30.1.1.1.2 Wat wil ik uitdrukken met: reinigen, heiligen, zegenen, offeren, lofprijzen, dankzeggen, aanbidden, toewijden, ...
- 30.1.2 Beleving van de wijdingen
- 30.1.2.1.1 Beleving van de betrokken begrippen, symbolen en handelingen.
- 30.1.2.1.2 Wat wil ik na een wijding meer kunnen uitdrukken?
- 30.1.3 Beleving van de jaarcyclus
- 30.1.3.1.1 Beleving van de inwijdingsweg via de levens van Jezus en Maria, de bijbehorende feesten en andere bijzondere feesten.
- 30.1.3.1.2 Beleving van de leidende gedachten van elke week (dat kan parallel lopen met de onderwerpen van "Interpretatie" op vrijdagavond)
- 30.1.3.1.3 Hoe kan ik dit alles uitdrukken in mijn leven?
- 30.1.4 Ontwikkeling van toewijding aan God
- 30.1.5 Verbinding met goddelijk leven
- 30.1.5.1.1 Wat wil ik uitdrukken: dank, lofprijzing, liefde, offeren van jezelf...
- 30.1.6 Verbinding met natuurlijk en goddelijk leven
- 30.1.6.1.1 Wat ervaar ik van God als uitdrukking in de natuur...
- 30.1.6.1.2 Wat wil ik daarvan uitdrukken: liefde voor de schepping, toewijding aan de schepping...
- 30.1.7 Verbinding met menselijk en goddelijk leven
- 30.1.7.1.1 Wat ervaar ik door de strijd om het bestaan, door een crisis in mijn persoonlijke ontwikkeling en mijn sociale omgeving, wat doet dat met mijn toewijding?
- 30.1.7.1.2 Wat ervaar ik aan schoonheid, hoe brengt mij dit verder in toewijding?
- 30.1.7.1.3 Wat wil ik uitdrukken als toewijding aan het leven: het lijden verlichten, harmonisatie/genezing/integratie, vergeven, zegenen, liefde voor de ander, bewuster het eigen levensplan uitvoeren; de ander opheffen, dienstbaarheid bij uitvoering levensplan van anderen; gemeenschap opbouwen en toewijden aan God, vreugde uiten, dansen...
- 30.1.8 Oefeningen uit de Christelijke mystieke traditie (als gewenst)
- 30.1.9 Harmoniserende oefeningen (als gewenst)
- 30.1.10 Overzicht oefensystemen Oosters (als gewenst, eventueel ook met oefeningen)
- 30.1.10.1.1 Chinees, Japans (Zen), Boeddhisme, verschillende Yoga systemen, Soefi, Joods
- 30.1.10.1.2 Gepopulariseerde vormen daarvan in het Westen, zoals TM
- 30.1.11 Overzicht oefensystemen Westers (als gewenst, eventueel ook met oefeningen)
- 30.1.11.1.1 Christelijke mystiek
- 30.1.11.1.2 Krishnamurti, Tolle etc.: onverdeelde aandacht in het nu
- 30.1.11.1.3 Antroposofisch. Steiner: "Zoek het praktisch materiële leven vanuit het licht van de geest en zoek het licht van de geest zo dat wij warmte ontwikkelen voor ons praktisch handelen."
- 30.1.11.1.4 Religieus (RK): "Meditatie is een geconcentreerd, systematisch en methodisch overdenken van een geloofsgegeven, gericht op praktische besluiten en voornemens."

30.2 Docenten tot nu toe: pr. Theo Mensink, +Gert Jan van der Steen, +Peter Baaij

30.3 Opdrachten vanuit de internationale cursus

Opdrachten voor de hieronder genoemde LCIS papers vindt u in [dit document](#).

30.4 Kernliteratuur: LCIS papers + één of meer andere

LCIS: 020.001.01	Theory of Meditation	30.4.1 Part I 30.4.1.1 Short Preface (Sten von Krusenstierna) 30.4.1.2 The Theory of Meditation (F.C. Bannister).
LCIS: 020.001.02	Practice of Meditation	30.4.2 Part II 30.4.2.1 General Introduction (Sten von Krusenstierna) 30.4.2.2 Meditation is Natural (Clara Codd) 30.4.2.3 On Concentration (C.W. Leadbeater) 30.4.2.4 Devotion in Ceremonial and Meditation (J.J. van der Leeuw)
LCIS: 020.001.03	Christian Meditations: Five Exercises	30.4.3 Part III 30.4.3.1 Silence - To Ponder Upon

		30.4.3.2 'Whose is This Image and Inscription?'
		30.4.3.3 'Fore while all things were wrapped in peaceful silence and night was in the midst of its swift course ...'- An Exercise
		30.4.3.4 Spirit, Soul, Body
		30.4.3.5 'Of His own Will begat He us with the Word of Truth, that we should be a kind of First fruits of his Creatures.'
Bp J.I. Wedgwood	LCIS: Meditation for Beginners	
Rev. Ernest Wood	LCIS: The Science of Prayer	
Clara Codd	LCIS: Meditation, Its Practice and Results	

30.5 Aanraders voor verdere studie (naast de kernliteratuur)

Clara Codd	Meditation, Its Practice and Results
A. Gardner	Meditation, a practical study
Virginia Hanson	An Approach to Meditation
F.C. Happold	The Inner Voyage
L-C de Saint-Martin	Aphorisms and Maxims
Ernest Wood	Concentration, an Approach to Meditation

31 Training "Gemeenschapsvorming"

31.1 Beschrijving

- 31.1.1 psychologische factoren die een rol spelen bij het functioneren van mensen in groepen; toegespitst op een kerkgemeente
- 31.1.2 als groepsleider:
- 31.1.2.1 wat kun je doen om de groepsband te bevorderen
- 31.1.2.2 hoe kun je omgaan met "lastige" of veeleisende groepsleden (evt. met rollenspel)
- 31.1.3 welke werkvormen zijn geschikt voor gemeenteavonden

31.2 Docenten tot nu toe: Brigitte Klein Bog en Marcus van Alphen

31.3 Powerpoint presentatie, als hyperlink: [Gemeenschapsvorming.pps](#)

32 Training "Pastoraal werk"

32.1 Beschrijving

Vertrouwd worden met de meest voorkomende situaties in pastoraal werk en het eventueel daarbij horende liturgisch handelen.

32.2 Docent tot nu toe: pr. Parcival van Gessel

32.3 Kernliteratuur: LCIS papers + één of meer andere

E. Kübler-Ross	<i>De cirkel van het leven.</i> Ambo, Amsterdam 1997 1997, 300p.	Kontakten met terminaal zieke kinderen, volwassen stervenden en aids patienten. Nieuwe wegen bij stervensbegeleiding en bijna-doodervaringen.
John Bradshaw	Wanneer koesteren hoop betekent Het Spectrum, Utrecht ISBN 90 2742909 X 3200p	De helende kracht van het Kind in jezelf. We beginnen ons leven als onbeschreven blad. Daarna verwondingen door eenzaamheid, verdriet, agressie. Een nieuwe start, thuiskomen door bevrijdende oefeningen.
LCIS: Unit 7	A Pastoral Primer	32.4 Paper 1: A Pastoral Primer (Tony Washington, 1977) 070.001- p1-33 32.4.1 Not I but Christ in me

	32.4.2 The Cabbage Patch - Care for the Sick - Visiting - The Church and its Appurtenances (Accessories) - Preaching -
	32.4.3 Lots of Cassowaries ('Large running birds')
	32.4.4 The Man in the Mitre
	32.4.5 Father or Dad
	32.4.6 Mine Eyes have seen the Glory
	32.4.7 A Priest for Ever

32.5 Aanraders voor verdere studie (naast de kernliteratuur)

Marinus van den Berg	<p>Pastor en pastoraal vormingswerker voor gezondheids- en welzijnszorg. Schreef veel goed ontvangen boeken over verlieservaringen en rouwverwerking. Bekende titels zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voor de laatste tijd - Samen werken aan een goede dood - Betrokken zorg - Voor bij het einde - Warme zorg, warme woorden.
----------------------	--

33 Training “Pastorale gespreksvoering”

33.1 Beschrijving

Van de docent.

Ik werk het liefste met de actuele vragen die er zijn op dat moment. Iedereen is bezig in het pastorale werk en voert gesprekken. Dat is het startpunt van de middag. Vanuit eigen vragen die geboren zijn uit praktijksituatie's voeg ik mijn kennis en vaardigheden toe. En daar gaan we mee oefenen en ontstaat er een ervaren leren.

Ik wil in de kennismaking graag horen wat er leeft bij een ieder. Waar loop je tegen aan , waar schiet je tekort , wat heb je nodig.

Vanuit dit gesprek wil ik het een en ander gaan vertellen over gespreksvoering en communicatietheorie. Waarbij de ideeën van Paul Waslawiek wat mij betreft het belangrijkste zijn: je kunt niet niet communiceren en het verschil leren maken tussen het betrekkningsniveau en het inhoudsniveau van een boodschap.

Daarnaast wil ik een start maken met een introductie over het helpende gesprek. Ik kan de deelnemers kennis laten maken met de verschillende vaardigheden uit deze methodiek. Zoals daar zijn: het geven van kleine aanmoedigingen, open en gesloten vragen stellen, hardop denken, parafraseren van de inhoud, gevoelsreflectie geven, samenvatten. Doel van deze methodiek is het aanboren van het eigen probleemoplossend vermogen van de ander, Je leert om de ander te laten nadenken in plaats van dat jij alle antwoorden geeft. Je brengt de ander als het ware naar zichzelf terug.

33.2 Docent tot nu toe: Cornelis Kapitein

33.3 Kernliteratuur: LCIS papers + één of meer andere

Lang, G. en H.T. van der Molen	<i>Psychologische gespreksvoering</i> , Nelissen, Soest, 2003, 11e druk, 237 p, ISBN 9024409616	Een basis voor hulpverlening. Vooral voor degenen die zich willen bekwamen in het helpende gesprek.
--------------------------------	---	---

34 Training “Liturgisch handelen, achtergronden, intenties“

34.1 Beschrijving

34.2 Docent(en) tot nu toe: pr. Christiaan de Moraatz, + Gert Jan van der Steen

34.3 Handouts, als hyperlink: [Stafrager.doc](#), [Kaarsdrager.doc](#)

34.4 Kernliteratuur: LCIS papers + één of meer andere

Irving S.	Ceremonies of the Liberal Catholic Rite ,	“Het blauwe boek”. Standaardwerk over de
-----------	---	--

Cooper	St. Alban Press, 380 p. Nu ook in NL vertaling .	uitvoering van de liturgieën van de VKK.
LCIS: Rev. G. Hodson	The Priestly Ideal. Zie basisliteratuur.	LCIS: Rev. G. Hodson

34.5 Aanraders voor verdere studie (naast de kernliteratuur): zie Module “Liturgie, VK benaderingen van de H. Mis”

35 Training “Dooop, huwelijk en uitvaart”

35.1 Beschrijving

35.2 Docent(en) tot nu toe: pr. Parcival van Gessel

36 Training “Muziekkennis”

36.1 Beschrijving

36.2 Docent tot nu toe: +Frank den Outer

36.3 Powerpoint presentatie, als hyperlink:

36.4 Handouts, als hyperlink: [Muziek syllabus.doc](#), [Muziek onderricht figuren.doc](#), [Muziek onderricht.doc](#)

37 Training “Studiehulpen”

37.1 Beschrijving

37.2 Docent(en) tot nu toe: pr. Ronald Engelse

37.3 Handouts, als hyperlink: [Hulp bij het maken van een werkstuk.doc](#)

37.4 Kernliteratuur: LCIS papers + één of meer andere

Opleiding Niveau: Hulpmiddel RvO	Hulp bij het maken van een werkstuk. VKIE	Samengesteld uit diverse handleidingen in gebruik bij het voortgezet onderwijs. Bedoeld als steun voor hen die niet gewend zijn werkstukken te maken.
--	---	---

38 Training "Overweging en presentatie"

38.1 Beschrijving

38.2 Docent tot nu toe: +Gert Jan van der Steen

38.3 Handouts, als hyperlink: [Interpretatie Schema.docx](#)

38.4 Inhoud:

- 38.4.1 Waartoe dienen een overweging en een lezing
- 38.4.2 Vereisten
- 38.4.3 Hoe zit een overweging en een lezing in elkaar?
- 38.4.4 Hoe maak ik ze?
- 38.4.5 Hoe houd ik ze?
- 38.4.6 Overwegingen in andere diensten dan de H. Mis
- 38.4.7 Oefening: gezamenlijk maken van een overweging

38.5 Kernliteratuur:

LCIS Unit 8	Paper 1: Preaching and Homiletics (Ton Washington, Willem Wils, Alan Bradley) 080.001- p1-38	38.5.1 Towards Effective Sermons - Some fundamental ground rules on preparation and delivery: General, Starting with a sermon, Storing ideas, Introduction, Structure, Conclusion, Things to avoid 38.5.2 Speech-Techniques and Development (from
-----------------------------	--	--

		'Speech in the Ministry, A. Bradley)
		38.5.3 Preaching the Sermon at the Eucharist - Specific points pertaining to the sermon at the Eucharist: general, types of preaching, length of sermon
		38.5.4 The Short Informal Sermon or Homily - Specific points pertaining to the sermon at the evening and other services: general, preaching at evening services, preaching in the daytime other than the Eucharist
		38.5.5 Preaching at Occasional Services - Specific points pertaining to special services and occasions: general, what to preach, how to preach
		38.5.6 Miscellaneous - Pointers on reading and announcing, poise, posture eye contact

38.6 Aanvullende literatuur:

Douma, Jos	<i>Veni Creator Spiritus</i> . De meditatie en het preekproces. Kok, Kampen, 2000, p. 367, ISBN 90-242-6309-3	Verrassend leesbaar proefschrift uit de rijke protestantse preektraditie. Douma is een pleitbezorger voor een meditatieve en mystagogische benadering van het preken. Hij geeft daarvoor waardevolle aanwijzingen.
------------	---	--

39 Training “Stemvorming, zang”

39.1 Beschrijving

Cursisten kunnen regionale groepjes vormen die apart les hebben bij een docent stemvorming.

39.2 Docenten tot nu toe: drs. Frans Wertwijn